Montør forum

Elektroarbeidernes Fagforening - Hordaland, Sogn og Fjordane. Årg. 9. nr 1, 1999

Det nye forbundet og samfunnet

Se sidene 8 - 10

Historisk god lønnsutvikling

se side 14

Halvårsmøtet 1998

Se sidene 16 - 17

Nytt forbund - nye utfordringer

Se side 20

IT for alle pengene?

se sidene 22- 24

EL&IT FORBUNDET

1

1999 ETTERUTDANNINGSÅRET

Ove Toska *Ark.73b*

Noen vil kanskje spørre seg om ikke dette var i 1996 - da vi streiket i 8 uker og var utestengt i 6 uker for retten til å få etterutdanningen regulert inn i vår tariffavtale.

Og selvfølgelig har de rett i dette - men så er det og dette med å nå ett konkret mål i form av tellende resultater. Der ser vi nok at vi må bruke noe mere tid, og ikke minst - det må gjerne taes i flere etapper.
I 1996 fikk vi etter streiken ett resultat som tilsa at ALLE skulle ha ett konkret tilbud om etterutdanning i løpet av tariffperioden 96 - 98. Videre skulle det foretaes en kartlegging i den enkelte bedrift over behov og ønsker for etterutdanning, og det skulle opprettes opplæringsutvalg i alle bedrifter.

Alt dette som en del av Tariffoppgjøret 96. Nå hersker det nok noe usikkerhet omkring oppfølgingen av dette i den enkelte bedrift, og vi har mottatt ulike tilbakemeldinger. Likevel har vi en klar formening at vi ikke er fornøyd med utviklingen. Nå er det nok flere forhold som har påvirket dette. Ikke minst den enorme aktiviteten som har foregått i bygg og anleggsbransjen de siste årene. Jobb er prioritert og ikke oppdatering ! At også finansieringen påvirker omfanget av etterutdanning, er også nokså klart.

Nå er det flere forhold som tilsier en ny runde med etterutdanningskravet - I Stortinget har «Lov om rett til permisjon ved etter og videreutdanning» blitt vedtatt - Tariffoppgjøret 99 mellom LO og NHO kan på dette tidspunkt se ut til å bli knyttet opp mot finansiering av etter og videreutdanning - og sist men ikke minst, det er usikkerhet omkring arbeidssituasjonen i 2.halvår og fremover.

Med en slik «drahjelp» av Storting og finansiering - og utsikter til ledighet, ser vi sterkt behovet for å dra etterutdanningen ett viktig skritt videre i den enkelte bedrift.

Styret i fagforeningen har besluttet at dette året skal Etterutdanningen kjøres som eget gjennomgående tema på samtlige klubblederkonferanser. Gjennom ett samlet krav til våre arbeidsgivere ønsker vi på nytt å minne de om Tariffavtalens innhold.

Streiken i 96 var ikke for at saksbehandlere, formenn og bedriftens ledelse ytterligere skulle skoleres - NEI nå var det grunnkompentansen i bedriften som skulle heves. Den enkelte skulle ha mulighet til å følge opp fagets innhold og utvikling også gjennom teoretisk opplæring, og ikke bare gjennom «prøve og feile metoden», under mottoet - «kunden betaler»

La oss derfor i 99 ta fatt i Tariffavtalen og sette oss selv som mål at « nå skal jeg ta Elbus-katalogen for meg og blinke ut kurs nr 110-01 tele og datanett installasjon 1 , 451-0PLS grunnleggende, 411-2 Intelligente installasjoner eller ? Elbus - katalogen ligger her spekkfull av kompetansebyggende kurs innenfor områder som enhver elektriker med respekt for sitt fag og sine kunder jevnlig bør oppdatere seg i. At dette også øker ens egen jobbsikkerhet, bør heller ikke være ett minus.

Hva venter vi på ? Kontakt din klubbleder, bedriftens opplæringsutvalg - og kom i gang!

Ove

INNHOLD • 1 • 99

3	Eit fiksa spel
4	Bedre arbeidstidsordninger
5	Og slik startet det hele..
5	Et nytt forbund blir til
8	Det nye forbundet og Samfunnet
11	Merkefest
12	HVO konferanse
13	Eldre og familie taper
14	Historisk god lønnsutvikling
15	Fastlønnstabell
16	Uttalelser
17	Arbeidstider og fritid
18	Full støtte på halvårsmøtet
20	Nytt forbund - nye utfordringer
21	Akkord og Org. Kurs
22	IT for alle penger?
25	Annerledesland
26	Blaalidutvalget
29	Globalisering

Montørforum

Utgis av Elektroarbeidernes Fagforening - Hordaland, Sogn og Fjordane

Adr.: Kalfarvei 71 • 5018 Bergen
Tlf.: 55 31 23 70 • 55 32 44 65
Telefax: 55 31 24 35

Ansvarlig redaktør: Ove Toska.

Redaksjon:
Erik Grytdal, Åge Blummenfelt, Jan Henrik Larsen, Ole Peder Grip, Egil Gulholm, Kenneth Rutledal.

Opplag: 2 500 eks.

Ettertrykk anbefales når kilde oppgis.

Utforming: Sturla Bang.
Trykk: John Grieg Trykkeri.

Av Erik Grytdal

Eit fiksa spel

elektroarbeidernes Fagforening slutta seg i haust til Renteaksjonen som er ei gjentaking av tilsvarande aksjon i 1992. Målet er å få renta ned, mellom anna ved å pressa bankane til å konkurrere seg sjølv i senk. Noko som i følgje Renteaksjonen virka effektivt den gongen.

Den såkalla frie konkurransen er vår tids abra - kadabra. Men går vi det nærare i saumane ser vi at det er mest retorikk og lite magi.

I den internasjonale finansverda er det mange haiar. Her vert valutatransaksjonar verdt åtte gonger det norske BNP omsett i døgnet. 95% av desse transaksjonane er ikkje knytt til varehandel, men er rein spekulasjon. Det er dette som er den frie konkurransen, der arbeidarklassen ikkje ein gong kjem inn som tilskodarar.

Overinvesteringar i profitable næringslivsforetak, som til dømes varehandelen, førte i fjor til minimal arbeidsløyse, og dermed også eit brukbart lønsoppgjer.

Etter ferien gjorde spekulantar eit raid mot den norske krona og pressa Noregs Bank til høgare rente for å halde kronekursen oppe. Dermed var det farvel til verknaden av lønsoppgjeret, den frie konkurransen hadde virka.

I samband med debatten om statsbudsjettet i haust fekk vi høyre at innstrammingar i statsbudsjettet var naudsynt for å få renta ned. Og ikkje nok med det. Økonomien var overoppheita fekk vi vita. Noko som i klartekst tyder at arbeidsløysa er for låg til at næringslivet klarar å stå imot lønspresset. Og der ligg ein del av forklåringa.

Og det synte seg og at det heller ikkje berre var utanlandske haiar som sto bak kroneraidet i august. Også norske bankar og bedrifter tente grovt på spekulasjonane mot krona. Framfor vårens mellomoppgjer spår vi difor at gulrota frå Noregs Bank truleg vert ein dertil passande rentenedgang, sjølvsagt om vi avstår frå lønsauke eller andre grådige krav.

Så fri er den frie konkurransen. Så når Elektroarbeidernes fagforening sluttar seg til Renteaksjonen for å få renta ned, og landsmøtet i EL&IT-forbundet vedtar å krevje politisk styrt rente, så er det eit signal om at arbeidarklassen ikkje lengre godtek at Regjeringa og Stortingsfleirtalet dekkjer seg bak spekulantane i spørsmålet om rentenedsetjing.

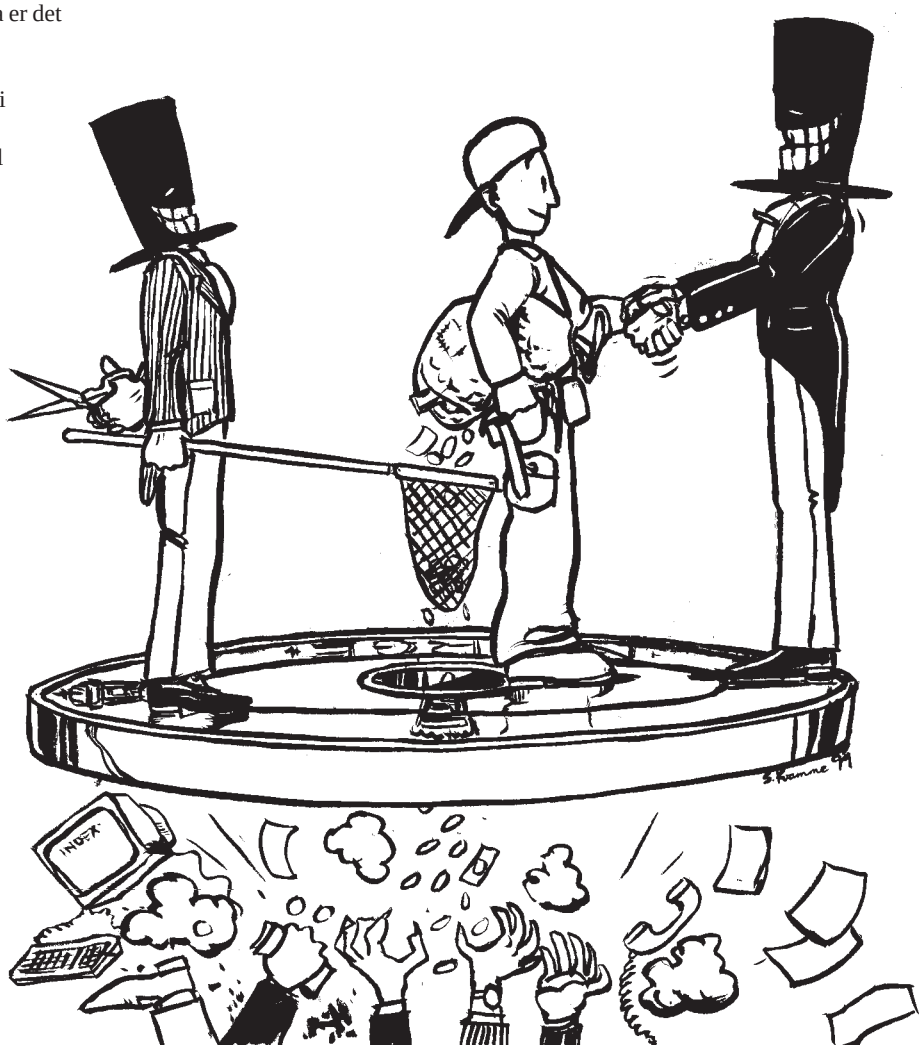

Av: Karsten Bøe,
ABB OS Bergen

BEDRE ARBEIDSTIDSORDNINGER

Karsten Bøe,
ABB OS Bergen

Som nyvalgt leder for montør klubben ABB OS, som nesten utelukkende består av reisemontører, er det en oppgave som naturlig utpeker seg som 1. Prioritet.

Det er bedre arbeidstidsordninger.

da 12-9 ble satt i gang som et prøve prosjekt på Kårstø i 1984 var vi der. Dette nye ble betraktet som en revolusjonerende forbedring av datidens ordninger.
I dag 15 år etter, er vi tilbake på Kårstø på et stort prosjekt. Vi arbeider fremdeles en 12-9 ordning og jeg kan forsikre om at nå er det langt mellom jubelsenene fra -84.

Denne arbeidstidsordningen er nå blitt så selvfølgelig, at til og med kundene våre sender ut tilbudspapirer som i klartekst forutsetter at angjeldende prosjekt må utføres på 12-9.
Når både kunde og bedrift er så giret på dette, så er det jo innlysende hvilken side av bordet dette er mest gunstig for.

Signalene fra medlemmene begynner å bli entydige og klare. Vi som reiser hele året, år etter år, er mettet, Vi krever en bedring av våre betingelser. Vi krever en 12-16 ordning snarest.

Det er en lang og møysommelig prosess for å få godkjent en slik ordning, og mange parter som skal tilfredsstilles. Først må klubb og bedrift bli enig. Deretter skal søknaden sendes til Distriktet for uttalelse. Så går den videre til Forbundet for ny uttalelse og til slutt havner den på bordet til LO s sekreteriat, som kan avslå eller gi en endelig godkjenning. Det forutsettes i tillegg at oppdragsgiver gir klarsignal til at det kan jobbes slik på deres prosjekt.

Jeg håper at LO tar signalene fra grasroten på alvor. Til syvende og sist skal vel toppen være et service organ for medlemmene ? Vi er vel fremdeles det viktigste leddet i organisasjonen ? Hvis problemene våre er vanskelig å forstå, kan vi sikkert være behjelpelig med en oppfriskningstur eller tre, på 12-9.

Det tok litt tid før NEKF følte at de kunne gå inn for 12-16, men etter tilstrekkelig modning ble de også positive. Ekstra hyggelig er det å registrere at EL & IT forbundet har fått arbeidstidsordninger, med vekt på 12-16, inn som et delmål i handlingsprogrammet sitt.

Vi har prøvd 12-16 på ett tidligere prosjekt. Dette var til gjengjeld så vellykket at oppdragsgiver like godt hyrte inn Rogalandsforskning for å se på fenomenet. De konkluderte bla. med at det hadde vært mindre sykefravær, større effektivitet og mye større trivsel enn det tidligere tall fra 12-9 kunne vise til.

Det umiddelbare regnestykket viser at 12-16 er noe dyrere for arbeidsgiver enn 12-9. Vi vet og at svar på alle spørsmål ligger på et regneark. Men hvilken prislapp settes på mindre sykefravær og mye større trivsel ? Hvor mye kan spares inn på å ha fornøyde arbeidstakere ?

12-9 er en familie fiendtlig ordning, og blir ikke uten grunn kalt skilsmisse rotasjonen. Dette er og ting vi bør ta på alvor, og få til noe bedre snarest.

Tiden jobber for oss, og jeg er ikke i tvil om at 12-16 vil bli den rotasjons ordningen som blir vanlig for reisemontørene, men inntil dette er i boks, må vi holde trykket oppe.

Av Erik Grytdal

Av Erik Grytdal

Og slik startet det hele...

For å ta det fra begynnelsen, et forslag framsatt av Åge Blummenfelt på en klubblederkonferanse i Bergen 28 februar 1992 satte det hele igang. Kanskje er det blitt annerledes enn det en tenkte seg for seks år siden, men faktum er at forslaget Åge Blummenfelt framsatte den gangen, nå er blitt en realitet. Og dermed viser det best av alt at også store ting kan endres av medlemmer i vanlige fagforeninger, når en tar tiden til hjelp og arbeider mot de målene en har satt seg.

Bakgrunnen var egentlig LO sin organisasjonsdebatt som skulle danne grunnlaget for LO sin framtidige organisasjon og vedtas på kongressen i 1993. En av de reelle mulighetene her var et forbundsløst LO, noe enkelte krefter ønsket. Et særtrekk for elektromontørene, i alle fall på privat sektor både da og nå er den sterke fagtilknytingen. Et forbundsløst LO ville trolig skjøvet elektromontørene i bakleksa. Det var først og fremst for å demme opp for dette at ideen om en sammenslåing med Tele-Data ble framsatt, og som førte til at dette ble innsendt som foreningens forslag. At Tele-Data organiserte andre store grupper enn montører var nok ikke helt klart for konferansen, men det gikk jo opp for de fleste etterhvert. Da var LO sin organisasjon forlengst klar og noe forbundsløst LO ble det som kjent ikke. Og om det blir vanskelig å komme igang lokalt med det nye forbundet, så er det ingen tvil om at Elektroarbeidernes Fagforening - takket være sine medlemmer - har den nødvendige slagkraft som skal til for å finne sin rettmessige plass i en hvilken som helst organisasjonsløsning. Til medlemmenes beste.

Et nytt forbund blir til

Elektroarbeidernes Fagforening var absolutt med på sette sitt preg på det nye forbundet når landsmøtet 27 til 30 november 1998 formet den nye fagorganisasjonen El&IT forbundet. Fagforeningene som et eget organisasjonsledd ble en del av den nye organisasjonsstrukturen, takket være godt forarbeid i Elektroarbeidernes fagforening.
Sogn og Fjordane og Hordaland forblir en enhet i det nye forbundet, noe våre delegater slåss for på landsmøtet og også fikk gjennom slag for.
Vi fikk også igjennom en rekke forslag til vedtektsendringer.
Navnet på forbundet fikk vi ikke gjennomslag for, men vi bidro til at det opprinnelige forslaget IT-forbundet ble trukket. Men Jan Henrik Larsens navneforslag skapte debatt og bidro til å flytte mentale grenser omkring arbeiderbegrepet som kulturelt samlingspunkt, og også det er verdifullt.
Når vi her tar utgangspunkt i vår egen delegasjons innsats på Landsmøtet, må vi ikke glemme at også andre delegasjoner bidro med fornuftige innspill, og at en delegasjon aleine aldri ville klare å ivareta alle sider av det å bygge et forbund helt aleine.

NEKF konkurs?
Delegasjonen møtte først som delegater til NEKFs avsluttende Landsmøte. Her reiste Ove Toska og Jan Henrik Larsen sterk kritikk mot forbundets økonomistyring. På et vanlig landsmøte ville man vært nødt til å be om kontingentøkning, sa Larsen. Toska foreslo å oversende et forslag til landsstyret i det nye forbundet om å ta opp kontingenten til behandling. Konkurs eller ikke, NEKF la inn årene i verdige former.

Skilleveggen i Folkets Hus store sal ble trukket til side og det var duket for det første landsmøtet i EL&IT- forbundets historie.
Første forslag fra delegasjonen vår i det nye samlete landsmøtet kom alt under godkjenning av forretningsorden, og var et forslag fra Ove Toska om mulighet for skriftlig avstemming dersom 10 representanter krever det. Dette forslaget fikk 192 stemmer og falt.

Elektroarbeidernes Fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane delegatene til Landsmøtet november 1998. Fra venstre Karsten Bøe, Kjell Valvatne, Svein Østensen, Kjell Ove Ege, Jan Henrik Larsen, Atle Teigland, Åge Blummenfelt, Ove Toska, Gunnar Røssland, Ronny Trædal, Arne Runnane, Arne Nesheim, Svenn Arne Rygg, Ingulf Antonsen, Svein Olav Smith, Jon Kristian Viken, Kjell Sverre Aasheim. Ark 107

Uenighet om fargen på sjelen
Første sak ut lørdag var navn og logo på det nye forbundet. Her var det klart at reklameselskapet Pepper, allerede hadde tapt første runde med forslaget IT-forbundet. Nå var de tilbake med forslaget EL&IT-forbundet. Stikk i strid med hva en kunne forvente, nemlig at utvalget som hadde ansvaret for denne innstillingen la fram forslaget, fikk representanten fra det private reklamebyrået ordet fra talerstolen for å innlede om navneforslaget. Som kjent foreslo Jan Henrik Larsen kompromissforslaget IT&Elektroarbeiderforbundet. Dette skapte en debatt der mange deltok, om arbeiderbegrepet som kulturelt samlingspunkt. Men lenger kom vi altså ikke her.

Organisasjonsdebatten
Lørdag ettermiddag behandlet møtet forbundets organisering. Her kritiserte Dag Bergsvåg innstillingen for å være for lite konkret i forhold til måten man skulle bygge distriktsorganisasjonen på. Måten vi organiserer oss på er avgjørende sa han, og foreslo at Landsstyret i neste fireårsperiode skulle utarbeide en plan for framtidig fullt integrert distriktsorganisasjon. Forslaget ble oversendt redaksjonskomiteen, men ikke tiltrådt.
Åge Blummenfelt fremmet først et forslag som skulle sikre at fagforening som begrep inngikk i den formelle språkbruken, på lik linje med distrikter og klubber. Dag Bergsvåg fremmet også tilsvarende endringsforslag, og alt i alt fikk vi gjennomslag for dette på de viktigste områdene i vedtektene.
Videre gikk Blummenfelt sterkt i rette mot et forslag som innebar at også de faglige ansatte skulle ansettes av forbundet sentralt. Han mente at arbeidsgiveransvaret måtte ligge lokalt i distriktet fordi lojaliteten hos de tilsatte ville følge dette ansvaret. Jan Henrik Larsen støttet også at distriktssekretærene måtte ansettes lokalt. Han mente blant annet at et sentralt arbeidsgiveransvar ville gi distriktssekretærene makt og myndighet på bekostning av medlemmene og de tillitsvalgte. Landsmøtet tilsluttet seg også til slutt at distriktssekretærene skulle ansettes lokalt.

Et eller to distrikter?
Som kjent var det før Landsmøtet knyttet en del usikkerhet til om Hordaland og Sogn og Fjordane skulle utgjøre et eller to distrikter. Elektroarbeidernes Fagforening stilte med et enstemmig representantskapsvedtak på at de to fylkene fortsatt skulle utgjøre et distrikt.
Ove Toska advarte mot å dele distrikt 8 i to. Vi har kjempet i mange år for å få til denne strukturen vi nå har på plass, sa han og ba om at Landsmøtet ikke ødela dette arbeidet.
Det var derfor forbausende å registrere at representanten Gunnestad fra distrikt 8PD, uten å ha vært i kontakt med Elektroarbeidernes Fagforening kunne hilse fra IRI i Florø at medlemmene der ønsket en deling av distriktet. Arne Nesheim talte for at området vårt skulle utgjøre et distrikt, og opplyste samtidig at klubbene på IRI i Florø også hadde vært med på det enstemmige vedtaket.
Sterkest inntrykk gjorde likevel innleggene til våre egne delegater fra Sogn og Fjordane, Svenn Arne Rygg fra Sogndal og Ronny Trædal fra Førde. Begge viste til diskusjoner de hadde hatt blant sine egne medlemmer og som klart konkluderte med at en deling ville føre til en svekkelse av et mønster og en oppfølging som fungerer godt. Det er ikke mulig å si sikkert, men trolig var innleggene fra disse lokale tillitsvalgte det som skulle til for at eventuelle tvilere på Landsmøtet til sist vedtok å beholde Sogn og Fjordane og Hordaland som et distrikt.
Atle Teigland understreket i sitt innlegg at organisasjonsdebatten var en av de viktigste, og at det var viktig at rammene her var på plass. Han minnet om at dette forbundet også hadde noen tusen medlemmer i oljeindustrien, og at det var viktig at også disse ble ivaretatt.

Ingen forsvarte prinsippet med kontingenttak
Vi har tidligere i Montørforum harselert over kontingenttaket til de høytlønna i Tele-Data. Debatten på Landsmøtet viste at

Svenn Arne Rygg (nummer tre fra venstre), og Ronny Trædal (til høyre), Gav landsmøtet klar beskjed om at Hordaland og Sogn og Fjordane skulle være et distrikt. Denne innsatsen sikret trolig også denne avgjørelsen. Ark 108

dette var en ordning som kort sagt ikke har livets rett. Ingen forsvarte heller ordningen på prinsipielt grunnlag. Derimot ble ordningen av flere til de grader latterliggjort at man fra ledene hold måtte be folk godta kompromisset som det forelå. Mellom linjene lå det også at ordningen vil bli fjernet av landsstyret med det første. Vi følger nøye med!
Under punktet økonomi fremmet Ove Toska forslag om at øremerket andel til kampfondet ble øket fra 0,05% til 0,1%, og ba Landsmøtet om å prioritere kampfondet. Landsmøtet tilsluttet seg ikke dette forslaget, men vedtok å prioritere kampfondet ved overskudd i årsregnskapet. Dag Bergsvåg viste til forslaget om fordeling av distriktets kontingent og ville forsikre seg at fagforeningsbegrepet ikke ble uteglemt i formuleringen.

Vedtekter
Vi har alt nevnt at Elektroarbeidernes Fagforening hadde med en rekke forslag om at begrepet fagforening skulle med i vedtektsteksten. Med bakgrunn i ønsket om en sterkere økonomikontroll fremmet delegasjonen også et forslag som styrker kontrollkomiteens mulighet til å gripe inn betydelig grad, og vi fikk gjennomslag for det. Videre var det framsatt forslag om at landsstyret skulle vurdere forbundskontorets bemanning og tilsette forbundssekretærer, noe som ikke gikk igjennom. Videre fikk vi gjennomslag for at det ved forføyninger etter vedtektene også skal være adgang til suspensjon, ikke bare eksklusjon slik som foreslått.

Handlingsprogrammet
Dag Bergsvåg som under Landsmøtet flere ganger gikk på talerstolen, tok også ordet til debatten om handlingsprogrammet. Han kritiserte handlingsprogrammet for å være uforpliktende og ikke inneholde reelle delmål, slik et handlingsprogram burde gjøre. Jan Henrik Larsen tok opp reisemontørenes problemer. Forbundet har tusenvis av medlemmer som reiser på anlegg, ikke bare offshore. Han ville ha med et punkt om at det ble arbeidet for bedre rotasjonsordninger. I første omgang en forbedring til 12-16, men etterhvert like gode ordninger som offshore. Landsmøtet vedtok også Larsens forslag om å arbeide for bedre rotasjonsordninger.

Forsikringsordninger og valg
Ove Toska tok til orde for å støtte forslaget til ny forsikringsordning. Han sa at han svært ofte var i kontakt med medlemmer som har vært svært takknemlige for gode forsikringsordninger når ulykken har rammet. Han sa det også var svært positivt at ordningen ikke stilte krav til helseerklæring, det ville nemlig sikre at de som trenger ordningen mest også vil få den. Kjell Valvatne som er klubbleder ved ABB OT, fremmet forslag på omrokkering av distrikt 1 sin representant i forbundsstyret slik at Kjell Brandal som er hovedtillitsvalgt i ABB konsernet kom inn. Kjell Valvatne støttet også Rolf Solberg Thorsens kandidatur som fast medlem av kontrollkomiteen, men ingen av dem nådde opp.
Den innstilte kassereren Anders Hansen ble nær vippet av pinnen etter et forslag fra Walter Haugland fra distrikt 1. Atle Teigland som sa han ikke hadde trodd han kom dit hen at han måtte forsvare Hansen, gjorde nettopp det. Han var heller ikke redd for det, av hensyn til helheten av innstillingen. Flere delte det synet under debatten og Haugland trakk siden forslaget.
Vi nevner at Ove Toska, Atle Teigland og Åge Blummenfelt ble innvalgt til Landsstyret. Åge Blummenfelt er varamann til Øivind Wallentinsen fra distrikt 7 Rogaland, til LOs representantskap. Øivind Wallentinsen var Elektroarbeidernes Fagforenings kandidat til forbundsstyret, hvor han også ble innvalgt. Ove Toska er sjette varamann til forbundsstyret og Rolf Solberg Thorsen er varamann til kontrollkomiteen.

Elektroarbeidernes Fagforenings delegater i landsmøtesalen i Folkets hus i Oslo. Ark 108

Av Erik Grytdal

Det nye forbundet

Virkeligheten omkring oss, den nå stadig mer påtrengende liberalismen, individualismen og de økende klasseforskjellene tvinger også det nye EL&IT-forbundet til å se seg om etter sammenhenger og strukturer som påvirker hverdagen for både den norske og den internasjonale arbeiderklassen. Stikkordet er politikk. Det var derfor svært positivt at landsmøtet vedtok å prioritere omfattende diskusjoner med et kritisk blikk på dagens samfunnssystem i kommende landsmøteperiode. Men landsmøtet viste også at dette er ukjent terreng. For synet på virkeligheten er ikke entydig, noe som preger enkelte av vedtakene. Stikkordet her er kunnskap. Det er forbundsstyret som skal dra dette igang, og vi ser fram til et engasjerende opplegg.

Vi skal her se nærmere på noen av de viktigste politiske vedtakene og uttalelsene, for om mulig å peke på en fornuftig vei videre for den kommende debatten. Vi starter med det vedtaket som går under navnet Dagsorden pkt. 11.3 . Det er dette vedtaket som sier at forbundet klart skal prioritere en samfunnskritisk politisk debatt. Vedtaket er referert i sin helhet, siden det er dette som danner grunnlaget for den politiske debatten i EL&IT-forbundet kommende landsmøteperiode.

Dagsorden pkt.11.3 - Den samfunnskritiske debatten

Forbundet vil i neste periode prioritere omfattende diskusjoner om hvordan et samfunn med bærekraftig utvikling kan være liv laget. I diskusjonen skal krefter med forskjellige kritiske innfallsvinkler mot dagens samfunnssystem aktivt bli trukket med. Hensikten med diskusjonene er å utarbeide et program på neste landsmøte for et samfunn med fokus på menneskelig livskvalitet.

Begrunnelse: I dag opplever vi en verden hvor kløften mellom fattige og rike blir større og større samt at antall fattige og arbeidsløse stadig øker. I tillegg bedrives en helt uakseptabel rovdrift på naturen som raskt kan få katastrofale følger. Dagens samfunnssystem, med uhemmet vekst og vareproduksjon hvor høyest mulig profitt er drivkraften, har vist seg å ikke kunne løse de grunnleggende utfordringer menneskeheten står overfor. Skal vi ha en framtid der menneskenes livskvalitet settes i fokus, trengs det grunnleggende endringer i samfunnet. Initiativet fra Erik Damman om et «Forum for samfunnsdebatt» viser at «behovet» for en slik debatt er stor. Fagbevegelsen skal være en bevegelse med framtiden foran seg og må derfor ikke ligge i etterkant av slike grunnleggende samfunnsdiskusjoner. Vi må derfor ta initiativ og gripe timen.

Flere politiske vedtak

Foruten de politiske uttalelsene ble det også fattet en del vedtak som har betydning for forbundets politiske retning, og som understreker at den politiske retningen ikke er entydig, man famler i ukjent terreng. Handlingsprogrammet er et slikt vedtak. Med sin målsetting om at forbundet skal delta i næringsutvikling, er ikke det en formulering som entydig forutsetter at denne utviklingen utelukkende skal skje på arbeiderklassens premisser. Men handlingsprogrammet inneholder også bra og viktige vedtak å ta med i diskusjonen framover.

To viktige politiske virkemidler

Når det gjelder to av de viktigste virkemidlene forbundet har til å sette politikken sin ut i livet, valgte landsmøtet en linje som betyr at en gir fra seg det meste av styringen over disse, og det er neppe særlig lurt om en har til hensikt å sette politikken en vedtar ut i livet.

Det første er media og informasjonsvirksomheten. Fra syttiåra omtrent har det skjedd en utvikling som går mot en mer profesjonelt styrt presse, i motsetning til de femti forutgående åra hvor redaktørene i arbeiderbevegelsen ble valgt av landsmøtene og hvor Martin Tranmæl er blant de mest legendariske. I NEKF skjedde samme utvikling. Ved G.Grimnes avgang ble redaktøransvaret i fagbladet overlatt til Nils Waag, og det politiske arbeidet dermed profesjonalisert, eller som noen ønsker å kalle det - modernisert.

Hele debatten om den politiske styringen av mediaarbeidet ble unndratt landsmøtet, og et forslag fra Roar Huseby om at forbundsstyret skulle lede informasjons- og agitasjonsarbeidet , og der forbundsleder er ansvarlig redaktør ble avvist.

Det andre virkemiddelet er bevilgningene til de politiske partiene. Det var rimeligvis debatt omkring dette, og det som er nytt på dette området i forhold til for et par tiår siden er at nå er også SV er tatt inn i varmen. De politiske partiene er viktige virkemidler å spille på, men når det nevnes at man gir fra seg styringen til disse så menes det her at Landsmøtet til tross for forslag om det motsatte, ikke ville stille krav om motytelser fra partiene i forbindelse med bevilgningene.

Politiske uttalelser

Utformingen av de politiske uttalelsene ville man imidlertid bestemme sjøl. At en avgir en tariffpolitisk uttalelse er svært så naturlig av et fagforbund. Og ikke overraskende er viktige målsettinger å harmonisere de ulike tariffavtalene som omfatter medlemmer som jobber på det samme markedet. Og blant de viktigste

og samfunnet

tariffpolitiske målene er fortsatt retten til betalt etterutdanning. En svært aktuell uttalelse er den som går imot Blaalid-utvalgets innstilling om privat arbeidsformidling, noe vårt eget representantskap også har vedtatt. Det ble vedtatt en uttalelse om satsing på fornybar energi, en uttalelse som kritiserte tvungen lønnsnemnd i Telenorkonsernet, en uttalelse om lavere rente i Vår bank og forsikring, en om IT-Politikk, og en som sa nei til privatisering av kraftforsyningen.

Faglig politisk uttalelse

Forbundet krever at full sysselsetting skal være et overordnet nasjonalt mål. Høyt rentenivå og innstramminger i offentlig sektor truer dette og gir et dårligere kommunalt tjenestetilbud. Deregulering og privatisering rammer de svakeste og felles eiendom blir kilde til rikdom for spekulanter. Forbundet vil arbeide aktivt mot framstøt for privatisering av kraftforsyningen, og man uttaler at det er uansvarlig å legge inn en delprivatisering av Telenor som en bit av en budsjettpolitisk hestehandel.

Lik rett til utdanning

I denne uttalelsen ligger det at alle skal ha rett til å fullføre den utdanninga en sjøl ønsker. De som faller utenfor utdanningssystemet faller også lett utenfor arbeidsmarkedet. Dette er også avgjørende for om en kan benytte seg av framtidas tjenestetilbud og om en makter å delta i de demokratiske prosessene i samfunnet. Grunnskolen må rustes opp både materielt og faglig, for å sikre et fullverdig undervisningstilbud og for å forebygge sosiale problemer som et utilstrekkelig utdanningssystem er med på å skape. Retten til videregående utdanning må utvides til å gjelde hele befolkningen, og studiefinansieringen bedres for å motvirke arbeiderklassens underrepresentasjon blant dem som tar høyere utdanning. Stortingets behandling av etter- og videreutdanningsreformen må inneholde sentrale sider som:

- Lovfestet individuell rett til fri til etter- og videreutdanning kombinert med en tidskontoordning
- Fondsoppbygging med bidrag fra staten, arbeidsgiverne og de ansatte for å sikre lønn under utdanningen
- Anerkjennelse av realkompetanse
- Satsing på informasjons- og kommunikasjonsteknologiske hjelpemidler for å tilrettelegge forholdene for fjernlæring og fjernundervisning
- Aktivt bruk av arbeidsmarkedsmidlene for å sikre gjennomføring av reformen
- Enklere adgang til høyere utdanning.

Så langt landsmøtet som peker på noen viktige sider. Men i denne viktige saken er det mye som ennå ikke er på plass, og dette er en viktig sak som må diskuteres framover.

Fra markeringa framfor Stortinget mot statsbudsjettet. Jan Henrik Larsen til venstre, Kristin Halvorsen til høyre. Ark 108

Politisk styring av renten
I uttalelsen om rente og innstrammingspolitikken går forbundet langt i å kritisere bankene og næringslivet for det kunstig høye rentenivået, og det politiske miljøet for å skjule seg bak det uangripelige pengemarkedet når de skal forsvare sine krav om innstramminger i statsbudsjettet. Videre kreves det politisk styring av renten, noe som må sies å være et krav som virkelig går mot den politiske strømmen.

Internasjonal politikk
Den internasjonale uttalelsen som landsmøtet vedtok er et svært viktig bidrag til den politiske, og ikke minst systemkritiske debatten som skal foregå i forbundet. Nettopp den internasjonale kapitalens frammarsj gjennom det som gjerne omtales som globaliseringen, slår nå innover landet vårt og rammer også den norske arbeiderklassen. Telenor-Teliafusjonen er for eksempel et resultat av dette. Det er også svært gledelig at landsmøtet, i likhet med kommuneforbundet, tilsluttet EL&IT-forbundet til Nettverk mot MAI. MAI som står for Multilateral Agreement of Investment, er en frihandelsavtale den internasjonale kapitalen vil ha gjennomført og som blant annet gir de multinasjonale selskapene rett til å gå til søksmål mot nasjonale regjeringer som ikke vil danse etter deres pipe. Noe som igjen gir assosiasjoner til andre organisasjoner som begynner på Ma...
Landsmøtet vedtok også å videreutvikle samarbeidet med fagbevegelsen i Russland, Albania og Cuba. Videre krevde man at USA opphevet boikotten av Cuba. Dette var sjølsagt et viktig og riktig vedtak. Men det må understrekes at særlig radikalt var det ikke ettersom 157 land i FN stemte for opphevelse av boikotten i oktober 1998. Bare USA og Israel stemte imot, og det sier det meste. Vi på vår side trenger å trekke lærdom av alle som forsøker sosialismen som samfunnsmodell. Og uten å trekke noen konklusjoner er det et faktum at Cuba har et skolesystem, helsevesen og en forventet levealder som langt overgår tilsvarende land i regionen. Men altså ikke ivaretar den eiendomsretten som kapitalen i USA anser for å være det viktigste.
Landsmøtet vedtok også en viktig uttalelse om trygg mat, som gikk ut på å anbefale regjeringen å si nei til å utvide EØS-avtalen til også å gjelde det veterinære området. Dette var også i tråd med hva vi her i Montørforum på politisk kommentarplass tidligere har sagt. Det var derfor meget skuffende at Anders Kristoffersen til tross for dette i slutten av desember i LO-sekretariatet stemte for en utvidelse av EØS-avtalen på dette området.

Ill. Th. Kittelsen

Nei til renteøkning !

Uttalelse vedtatt på halvårsmøtet i Elektroarbeidernes fagforening:

Halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening har behandlet den renteøkning som vi i den senere tid har vært vitne til. Halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening konstaterer at nok en gang er det vi arbeidsfolk som skal betale for en begredelig styring av den norske økonomien. Halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening er av den oppfatning at de justeringer som skal foretas i norsk økonomi må gjøres gjennom statsbudsjettet og ikke ved å sette opp rentene på folks boliglån.

Elektroarbeidernes Fagforening vil derfor sluttet seg til den pågående renteaksjon som er dratt i gang av Fagforeningene i Aker Maritime. Elektroarbeidernes Fagforening slutter seg til det arbeidet som gjøres for å presse renten ned på det nivået den hører hjemme.

- Renten må ned, vi vil bo på en anstendig måte uten å bli gjeldslaver

- Norges finanspolitikk er regjeringens ansvar. Regjeringen må derfor ta belastningene og ikke la bankene få hive problemene over på oss.

Merkefest

Av Ove Toska

25-40-50 Års jubilanter i Elektroarbeidernes fagforening 1998

Fredag 4.desember i fjor ble den årlige samling av jubilanter i Elektroarbeidernes Fagforening avholdt i avdelingens egne lokaler på Kalfaret.
Tradisjonen tro var det pinnekjøtt som stod på menyen, med smalahove for de som ønsket å bevege seg ennå lenger ut i den Vestlandske matkultur. Og med medlemmer fra ulike kanter av landet samlet, sier det seg selv at det alltid er litt spenning knyttet til hvorledes våre mattradisjoner blir mottatt.
I så måte må vi bare konstatere at mange også ønsket å prøve smalahove for første gang. Om årsaken til det var den flotte smalahovepins'en som ble lovet får være usagt, vi konstaterte stor stemning og god matlyst.

Når så mange veteraner fra mange år i faget samles, sier det seg selv at mange historier og minner kommer frem. Og alle er jo selvsagt « helt sanne». Sikkert er det at det var andre forhold som preget arbeids- og samfunnslivet for ikke så altfor mange årene siden. Den gang arbeidskamerater hadde tid og omsorg for hverandre, og alle drog ilag - Norge var fattig , men optimismen og viljen til å skape et «likhetssamfunn» var stor.
For oss andre som ikke har levd fullt så lenge blir disse festene rene historietimene - og vi gleder oss allerede til neste gang.

50 års jubilanter: Leif Strømsø, Knut Spord, Knut Korneliussen. Ark 109

Fra Forbundet sentralt kom Forbundssekretær Jan Olav Andersen, som brakte med seg hilsener til jubilantene og overrakte merker og diplom for 25 og 40 års jubilantene. For 50 års jubilantenes del ble de overrakt avdelingens egen gave, en skulptur av Auguste Rodin kalt «The Thinker». Skulpturen henger svært høyt og en må ha 50 års medlemskap sammenhengende i fagbevegelsen for å få motta denne.

Dessverre hadde ikke alle jubilantene anledning til å være tilstede, men følgende jubilanter i 1998 var invitert til merkefesten i Bergen:

25 år
Ollvar Barvåg, Walther Chr. Berg, Nils Bjånesøy, Bjørn G. Erikson, Leif Flokenes, Arne Fredheim, Helge Hammerseth, Gjert Helland, Tom W. Johannessen, Harald Keilegavlen, Karstein Mangersnes, Bjørn Nepstad, Karl Nilsen, Alf Richard Sandal, Gunnar Solberg, Kjell Spissøy, Johannes Stokke, Sigurd Strømmen, Einar Strømsvik

40 år
Gunnar Andvik, Tor Espelid, Bjarne Hop, Karl Nilsen, Olav Sæle, Harald Remme, Johannes Skarstein

40 års jubilanter: Fra venstre fagforeningsleder Ove Toska, jubilantene Tor Espelid og Gunnar Andvik. Til høyre forbundssekretær Jan Olav Andersen. Ark 109

50 år
Olaf Hansen, Knut Korneliussen, Knut Sortland, Knut Spord, Leif Strømsø, Reidar Støve

Jubilantene som sokner til Sunnhordland ble invitert til merkefest i foreningens lokaler på Stord. Dessverre ble filmen fra denne merkeutdelingen ødelagt under fremkalling. Men følgende var jubilanter i Sunnhordland:

25 år
Gjert Helland og Kjell M. Spissøy

40 år
Johannes Skarstein

50 år
Olaf Hansen

Vi gratulerer alle jubilantene!

25 års jubilanter: Fra venstre fagforeningsleder Ove Toska, jubilantene Johannes Stokke, Harald Keilegavlen, Bjørn G. Erikson, Gunnar Solberg, Sigurd Strømmen. Til høyre forbundssekretær Jan Olav Andersen. Ark 108

Av Inge Øpstad

Inge Øpstad leder HMS utvalget i Elektroarbeidernes Fagforening. *Ark.91*

Utbytterik HVO konferanse

HMS-nemnda i Elektroarbeidernes fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane arrangerte i fjor (1998) den første HVO-konferansen i Distrikt 8 IRI si historie.
Den var samansett av tre deler. Del 1 var gjennomgang av spørjeundersøkinga om HMS. Del 2 var førelesing om korleis me skal engasjera leiinga betre på HMS. Til slutt hadde me gruppearbeid med erfaringsutveksling mellom Hovudverneomboda.

tålig bra frammøte
Konferansen var på ein dag, og vart avvikla den 14.12.98 på Bergen Hotell. Av dei omlag 60 Hovudverneombod/ Verneombod som det til saman er i våre bedrifter, stilte 20 mann. Dette må seiast væra tålig bra. I tillegg kom Arne Runnane, Distriktsekretær i fagforeningen, og Jarle Sele, som var engasjert som førelesar. Sele er tilsett i Aker Elektro som leiar i HMS.avdelinga. Han har bakgrunn som HVO i verksemda frå Jern & metall, og har sidan utdanna seg innan tryggleik.

HMS-undersøking
Ei av sakene som var oppe på konferansen var ein gjennomgong av spørjeundersøkinga om HMS som alle klubbane i distriktet har fått i hende frå HMS-nemnda. Resultatet av denne undersøkinga viste at bedriftene strid med stort sett dei same problema innan HMS, men at det var stor ulikskap på problemstillinga mellom offshore/ onshore på den eine sida, og land på den andre. Det var berre 24 klubbar som sendte inn skjemaet, men ein kan likevel lesa ein del om «HMS-stoda» i bedriftene. Statistikken frå spørjeundersøkinga vil bli lagt med årsmøtepapira i år.

Vekk frå fokus på fråversskadestatistikk
Førelesinga til Jarle Sele gjekk ut på korleis me kan klara å få motivert leiinga til å engasjera seg i HMS-arbeid. Sele sa at det ikkje er noko enkelt svar på dette, men leiinga må heile tida visa engasjement ved å involvere seg aktivt. Berre når leiinga set krav vil organisasjonen forbetra seg. Med å setja krav meiner han ikkje dei store planane i IK-håndboka, men å aktivt setja krav på arbeidsplassen. I det høve er ikkje statistikk over fråverskadefrekvens noko brukande målemetode seier Sele. Ein oppnår meir med å setja enkle, konkrete mål som til dømes god orden og ryddighet og riktig bruk av personleg verneutstyr. Eit anna døme han brukte var å sikra fornuftig bruk av overtid.

Engasjert gruppearbeid
Etter lunsj vart deltakarane delt opp i grupper der ein skulle notera positive og negative sider med HMS-arbeidet i sin bedrift. Av alle punkta som kom fram, var det to som gjekk igjen. - Vanskeleg å bruka nok tid på vernearbeid (gjeld for land) - og samarbeid mellom VO/ klubb og leiing på alle plan (gjeld for offshore/ onshore). Resten av gruppearbeidet gjekk til å utveksla erfaringar med vernearbeid.

Ønske om bidrag frå HMS-nemnda
HMS-nemnda gjekk og ut med spørsmål om kva nemnda kan bidra med i saker som er felles for bedriftene. Saker som vart nemnt var:

- Korleis få ein god løysing på vernerunder i ein bedrift som har arbeid spreidd over mange anlegg . Her kom det fram eit forslag på løysing som kort går ut på at alle montørane må få minst eit besøk på arbeidsplassen av leiar og VO i året som er øyremerka HMS.
- Bidra til betre HMS-opplæring av linjeleiinga.
- Betra forståinga for HMS hos montørane.
- Få ut informasjon om vernearbeid
- Fokusera på dei korte tidsfristane og det høge arbeidspresset på grunn av Norsok.

Vellukka konferanse
Konferansen vil me karakterisere som ein suksess. Meldingane HMS-nemnda har fått attende går på at HVO-konferansen må bli eit årleg arrangement, og at dette er ein god måte å framheva HMS-arbeidet i distriktet på. Vidare vert det sagt at konferansen bidrar til at verneomboda får ein betre, kjappare og meir konstruktiv dialog med kvarandre. Problem som ein slit med har kanskje ein annan ei god løysing på.
Til slutt bør det nemnast at møtet kom med forslag på tema ved neste konferanse. Nemleg miljøureining, og psykososiale arbeidsmiljø.

Av Oddbjørn Kvålsvold

Eldre og familie er taparar.

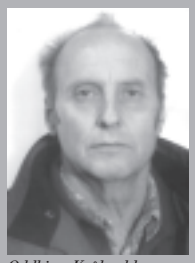

Oddbjørn Kvålsvold.

Oddbjørn Kvålsvold er seniorinspektør i Arbeidstilsynet på områdene industri, bygg og anlegg, havbruk, jord- og skogbruk. Tilsynskommunene er Austevoll, Bømlo, Fitjar, Kvinnherad, Odda, Stord og Tysnes. Kvålsvold har fulgt utviklingen innen oljerelatert industri fra byggingen av den første i Norge, Beryl A på begynnelsen av 1970 tallet. Fra 1977 som inspektør i arbeidstilsynet i et område med mange aktører innen dette området.
Han har de siste 1 ½ årene gitt flere intervjuer om konsekvenser av korte leveringstider, til bl.a Bergens Tidene og Haugesunds avis. Han har også deltatt i NRKs «Her og nå» om NORSOK sin påvirkning i denne forbindelse, samt en større konferanse i Stavanger sommeren -98, om samme tema.

TANKAR KRING TIDSPRESS

Tidspress er vårt største arbeidsmiljøproblem. Skiftordningar og overtidsbruk heilt på grensa til det forsvarlege.
Tilsynelatande heilt ufråvikelege "milepeler" i framdrifta
Bemanningstoppar som i seg sjølv skaper både organisatoriske og tryggingsmessige problem.
Eldre arbeidstakarar, familie og det psykososiale arbeidsmiljøet blir offer for det hardkjøret som korte fristar fører til.
Dette er den situasjonen som stadig fleire møter i arbeidslivet, ikkje ei bølgje, men ein trend som gradvis har vorte verre dei siste 5 – 6 åra.

Kort byggetid og «overbooking»
Det er spesielt innan oljerelatert industri og bygg og anlegg at tidspresset er stort I desse bransjane er ofte kort gjennomføringstid den største konkurranseføremonen. Då blir arbeidet prega av tidspress og "overbooking" på arbeidsplassen. På mange prosjekt blir det drive rovdrift på nøkkelpersonar. Dei vert dagleg slitne mellom hensyn til framdrift og fristar, sikkerhet og miljø. Høgt tempo i ein periode er ein ting, men for mange arbeidstakarar avløyser det eine store prosjektet det andre. Vilkåra i kontrakten og kontraktsform fangar og når ein kontrakt fyrst er underskriven skal arbeidstidskapitlet i Arbeidsmiljølova utnyttast 100 % fra fyrste dag. Partane inngår avtaler om gjennomsnitsberekning, nattarbeid og tilrår dispensasjonssøknader som ikkje vart akseptert for berre nokre år sidan. Dette for å nå milepæler, oppnå bonusutbetalingar og sikre nye oppdrag i ein beinhard konkurranse om prosjekta.
Med slike rammevilkår må verksemdene ha ja-folk for å få det til å gå rundt. Det er dei unge og sterke som er mest attraktive, og du mistar fort grepet når du nærmar deg 50. Kva skjer med dei som ikkje maktar hengja med på lasset? Og kva med dei som prioriterer familie og fritid framfor heildøgnsskift og overtid i arbeidslivet? Er det dette arbeidslivet vi ynskjer?

Kva fører hardt tidspress til?
Krav om kort produksjonstid på arbeidsoppdraga vart fyrst merkbart for leveringsindustrien til Nordsjøen, men har og forlengst vorte ein del av kvardagen også i bygg og anlegg. Bonusar knytte opp mot ufråvikelege milepælar er blitt drivkrafta. Det er i kjølvatnet av denne trenden eg registrerar ei rekkje uheldige følgjer.

Eg vil åtvara mot ei utvikling der dei som ikkje kan yta 100 prosent heile tida er i ferd med å bli dytta bort frå normalt arbeidsliv og over på trygd eller førtidspensjonering.
tida er inne for å setja arbeidsmiljøproblemet, tidspress på dagsorden. Partane i arbeidslivet og me i Arbeidstilsynet skal medverka til eit samfunn der forholda blir lagt til rette, slik at dei tilsette kan « stå løpet ut «, vera yrkesaktive også etter at dei har passert 50 år. Tidspresset må dempast,

elles skuvar ein stadig fleire grupper ut frå det daglege arbeidslivet. Dei som prioriterer normalarbeidsdagen er ikkje førstevalet korkje i prosjektgruppa eller som operatørar. Arbeidslivet må ta eit oppgjer mer tidspresset.
Det må leggjast til rette for eit bærekraftig arbeidsliv, det vil seia eit arbeidsliv der ein tar omsyn til menneska sine behov og yteevner på dei ulike alderstrinn fram til ei naturleg pensjonisttid. Partane i arbeidslivet har og sjølv eit klart ansvar for å tilretteleggja arbeidsmiljøet i samsvar med intensjonane i Arbeidsmiljølova.

Berekraftig utvikling i arbeidslivet
Mange av dei verksemder som er med i dette hardkjøret er i førstedivisjon når det gjeld HMS-arbeid, det blir jobba systematisk og godt når det gjeld å forebyggja fysiske skader. Men det er helse- og miljødelen i HMS- arbeidet som er taparen i dag , det organisatoriske/ psykososiale arbeidsmiljø. T.d. har oljerelatert industribedrifter på land, for lengst nådd smertegrensa på grunn av oljeindustriens tidskrav.

Me har etterkvart god dokumentasjon når det gjeld yrkesskader og fråvær på grunn av fysiske ulykker på arbeidsplassane. Det står langt dårlegare til når det gjeld kartlegging, risikovurdering og dokumentasjon av det psykososiale arbeidsmiljøet. Dette er oppgåver som verne- og helsepersonalet (VHP) skal/ kan gjennomføra for medlemsverksemdene. Her er det ein jobb å utføra ved mange verksemder.

Partane i arbeidslivet og me i Arbeidstilsynet må ta tidspresset på alvor, og
« synleggjera baksida av medaljen «. Det er på tide å bremsa ei utvikling der hjula stadig går fortare, og heller satsa på ei berekraftig utvikling i arbeidslivet. Prosjekta i oljerelatert industri og bygg og anlegg, må planleggjast og styrast innanfor realistiske tidsrammer og i samsvar med omgrepet, eit fullt forsvarleg arbeidsmijø.

Av Jan Henrik Larsen

HISTORISK GOD LØNNSUTVIKLING

Lønnsstatistikkene er nå klar, og viser en meget god lønnsutvikling for de fleste av montørene. Årslønnsveksten ser ut til å bli gjennomsnittlig på 18 til 20 000 kr. Tett samarbeid mellom tillitsvalgte og fagforening, kombinert med et godt sentralt forhandlingsresultat, er årsaken til denne veksten. Den enkelt- grupperingen som kom dårligst ut ved lønnsoppgjøret i 98 var offshoremontørene. Dette må bli en prioritert gruppe ved neste hovedlønnsoppgjør!

Tillitsvalgte har nå levert inn tallmateriale til fagforeningen, og vi har sammenlignet lønnsnivået fra 97 med det vi har i 98. Dette viser at vi har hatt en gjennomsnittlig time-lønnsvekst for service/fastlønn på kr 8,50 til kr 10,50. Sammenlignet med andre hovedlønnsoppgjør, så må vi kunne kalle dette historisk.
Det vi har spesielt grunn til å være fornøyd med, er det løftet de med lavest sats før lønnsoppgjøret fikk.
Dette var en bevisst prioritering, som både vi og andre forbund som organiserer håndverkere i bygg og anlegg sektoren gjorde. Dette kan vise seg å være svært verdifullt, nå når kurvene for sysselsettingen i denne sektoren peker nedover. Vi unngår det store lønnsnedslaget som mange tidligere fikk, når der ble slutt på store oppdrag med god timefortjeneste. Da måtte mange gå over på service/fastlønn og ble plassert i en lav lønnsgruppe. Få turde å protestere fordi frykten for å bli permittert var stor.

Fortsetter på s. 21

Medlemmene noterte flittig det foreleser sa under akkordkurset på Voss

Timefortjeneste for service/fastlønn til montører

KLUBB	LAVESTE FASTLØNN	HØYESTE FASTLØNN	GJ.SNITT FASTLØNN	HELLIGDG GODTGJ
ING. EINAR URHEIM	112.91	127.51	121.12	118.52
ING. GEIR DALHAUG	119.33	139.33	130.00	140.00
SVEIN HATVIK A/S	121.50	136.25	132.00	Lik fastlønn
SIEMENS SUNNFJORD	112.66	122.66	118.07	123.26
ABB INSTALLASJON BERGEN	113.66	130.66	121.50	146.46
HOLEN INSTALLASJON	123.00	123.00	123.00	123.00
AKER MARITIM ELEKTRO STORD	121.41	149.81	147.61	147.61
SIEMENS BERGEN	124.66	130.96	128.00	133.96
KORSVOLD EL. INSTALLASJON	124.50	126.50	125.50	126.50
NBN ELEKTRO A/S	112.66	128.66	117.95	112.66
GROV ELEKTRO A/S	120.80	122.80	122.50	124.60
M. PRESTEGÅRD A/S	116.00	130.00	122.00	Lik fastlønn
HØVA ELEKTRO A/S	124.00	124.00	124.00	Lik fastlønn
VANGEN ELEKTRISKE A/S	116.16	127.50	118.36	124.26
MAGNUS THUNESTVEDT A/S	122.66	139.22	127.69	125.00
ING. HANS PEDERSEN A/S	116.66	130.16	123.25	123.25
KVINNHERAD ELEKTRO A/S	114.66	128.85	121.40	Lik fastlønn
AKER ELEKTRO INST. STORD	112.66	138.00	124.16	133.00
ABB OFFSHORE SYSTEM	133.50	133.50	133.50	142.96
ELECON A/S	112.66	124.66	119.33	119.33
INST. HÅKON OLSEN A/S	122.00	131.00	128.87	Lik fastlønn
KNUT KNUTSEN A/S	125.10	126.43	126.10	Lik fastlønn
BRØDRENE LARSEN A/S	127.70	135.70	132.75	Lik fastlønn
ABB INSTALLASJON VOSS	119.66	139.16	125.97	Lik fastlønn
SÆTREN INSTALLASJON A/S	115.66	131.47	122.74	Lik fastlønn
KNUT RYDLAND A/S	119.33	121.47	120.40	Lik fastlønn
ABB INSTALLASJON FØRDE	115.00	129.00	123.00	130.64
ABB INSTALLASJON NORDFJ.EID	117.00	132.00	122.00	130.64
SØNNICO BERGEN	116.00	140.00	135.00	*128,59
ABB INSTALLASJON ÅRDAL	112.66	124.50	118.66	Lik fastlønn
RYSJEDAL ELEKTRO A/S	113.66	119.66	116.66	119.66
ELEKTROINSTALLASJON BERGEN	124.66	128.66	128.00	Lik fastlønn
SÆVERUD & SIMONSEN	118.70	118.70	118.70	Lik fastlønn
ELEKTROINSTALLASJON BREMNES	120.00	122.00	121.00	120.00
HELLAND ELEKTRO A/S	117.66	125.66	125.12	Lik fastlønn
ULVESUND ELEKTRO	126.66	126.66	126.66	Lik fastlønn
LUNENG ELEKTRO	125.00	125.00	125.00	125.00
PETTERSON & GJELLESVIK	118.66	137.16	129.10	**121,50
ABB INST. AUSTEVOLL	119.33	121.47	121.00	155.51
MONGSTAD ELEKTRO	124.66	129.66	126.46	124.66
BERGEN INSTALLASJON	124.06	127.06	125.56	Lik fastlønn
MARITIM ELEKTRO	123.66	128.66	127.29	Lik fastlønn
LOS ELEKTRO	113.00	119.00	118.00	Lik fastlønn
FRØLAND OG NOSS	126.00	138.00	130.00	Lik fastlønn
ÅGE MONSEN A/S	115.00	132.00	123.50	132.00
STOMAS A/S	117.66	123.66	121.10	Lik fastlønn
LEIF LOTE A/S	115.00	125.00	120.00	120.00
GJENNOMSNITT SUM:	119.35	129.21	124.67	

**Her er helligdagsgodtgjøringen det samme for lærlinger som montører og er derfor kunstig lav*

***I tillegg kommer det individuelle fagarbeidertillegget.*

NOTISER

Be om flere utgaver av Montørforum

De største klubbene som også har klubbkontor får tilsendt en utgave av Montørforum også direkte til klubbkontoret. Klubber som ønsker det vil få tilsendt bladet til klubben eller klubbkontoret fast. Dersom det er klubber eller tillitsvalgte som ønsker å bruke Montørforum til utdeling i forbindelse med vervearbeid eller lignende, kan ta kontakt med Elektroarbeidernes Fagforening i Kalfaret. Også tidligere utgaver kan skaffes.

Landsdekkende tariffkurs på Stord

Det ble avholdt et landsdekkende kurs med deltakere fra gamle NEKF distrikt 1,6, 8, 10 IRI, på Grand Hotell på Stord 10 til 12 mars 1998. Temaet var Hovedavtalen, Landsoverenskomsten, og med spesiell vekt på Produktivitetsavtalen onshore. Kursledere var Elektroarbeidernes Fagforening sine distriktssekretærer Arne Runnane og Jan Henrik Larsen. Kursdeltakere fra Elektroarbeidernes Fagforening var Magne Røssland, Per Chr. Thunes, Trond Karlsen, Ørjan Rognved og Mackwin Yogendran.

Kurs i Produktivitetsavtalen onshore i Rosendal

Elektroarbeidernes Fagforening arrangerte 9 til 11 desember 1998 et kurs i Produktivitetsavtalen onshore spesielt for medlemmene i Aker Elektro Stord. Bakgrunnen var at jobben med modulen til Eldfisk ble bestemt gjort opp med Produktivitetsavtalen onshore. Kurset ble avholdt i Rosendal og kursleder var distriktssekretær Arne Runnane. Både egne medlemmer og medlemmer fra Jern&Metall deltok. Fra Elektroarbeidernes Fagforening deltok disse: Kjell Sverre Aasheim, Rune Waage, Jostein Kroka, Kristian Pedersen, Gunnar Saue, Ernst M. Endresen, Per Inge Larsen, Inge Øpstad, Bernt Olav Nes, Jarle Valvatne, Gisle Urdal, Kjell Egil Sæbø, Svein Kjetil Svensen, Knut Aga, Håkon Lønning.

Uttalelser:

Elektroarbeidernes fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane har vedtatt oversendt følgende uttalelse til forbundsstyret:

BYGG OG VEDLIKEHOLD FREGATTENE I NORGE

Norge som nasjon er inne i store fornyelsesprosjekt av vårt forsvar. Nye kampfly og ikke minst nye fregatter skal bygges for at vår forsvarsevne skal være troverdig og avskrekkende for eventuelle angripere.
Når det gjelder fornyelsen av våre kampfly er vi ikke potensiell selvleverandør av disse, men derimot er det desto viktigere å sikre betydelige underleveranser - som vil sikre arbeidsplasser og bidra til kompetanseoppbygging i Norge som også vår sivile industri vil dra nytte av. At hovedkontrakten dermed går til utlandet - er i kraft av dette derfor en naturlig konsekvens.
Derimot når det gjelder bygging av de nye fregattene til Den Norske Marine - er det i dag et troverdig og fullverdig alternativ gjennom Nor Eskort Gruppen, som består av UMOE - Kværner og Kongsberg Våpenfabrikk.
Når det i dag finnes ett slikt norsk alternativ i konkurranse med utenlandske verft - må vi ikke bare la ett kortsiktig økonomisk forhold være avgjørende for hvem som tildeles byggeoppdraget. Prosjektet omfattes ikke av EØS - regelverket, slik at her handler det om norsk suverenitet og norske arbeidsplasser.
Kontrakten omfatter byggeoppdrag i størrelsesorden 11 milliarder og en vedlikeholdskontrakt i størrelsesorden 22 milliarder - alt i norske kroner. Da blir dette et spørsmål om plassering av mange tusen arbeidsplasser i årene framover. Alt dette i en tid der vi nå ser at norske skipsverft sliter tungt gjennom permitteringer og omstillinger.
At kontrakten innebærer satsing på det nyeste nye og ikke minst forsking på framtidig avansert teknologi - gir i neste omgang store muligheter også for sivil nytte av denne teknologi gjennom oppbygging av kompetanse i arbeidsgrupper på alle nivåer - og med store ringvirkninger.
At kontrakten også gir skattemessige inntekter for kommuner og stat - er vel heller ingen ulempe.
Tildelingen av disse kontraktene skal nå gjennomgå politisk behandling, og dette må for våre politikere være en god anledning til å vektlegge politiske tanker og muligheter når vi har ett klart norsk alternativ.
I en tid der vi gjennom EØS-avtalen er pålagt å overføre hundrevis av millioner kroner til utviklingen av EU's svakere økonomiske distrikter - burde det også være mulig å ta litt egne hensyn til norske arbeidsplasser og.
NÅ ER SJANSEN DER - BYGG NORSK ! Tusenvis av arbeidsplasser venter i spenning på avgjørelsen.

Full støtte til Renteaksjonen 99

Elektroarbeidernes fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane har vedtatt oversendt følgende uttalelse til forbundsstyret:

Elektroarbeidernes fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane
støtter fullt og helt opp om det initiativ og de hovedkrav som RENTEAKSJONEN 99 fremmer.
Det høye rentenivå som Norges Bank med Regjeringens velsignelse har gjennomført medfører en innstramming av kjøpekraft som rammer blindt. En rekke av våre medlemmer opplever nå en hverdag med tusenvis av kroner inndradd i kjøpekraft - en inndragning som i neste omgang overføres og tilgodeses bankene - les kapitaleierne.
Dette er en omfordeling av verdier i Norge som vi tar sterk avstand fra - og går sterkt i rette med vanlig folks rettsoppfatning.
Norge har i dag en økonomi som er kjernesunn og som mange land bare kan drømme om. At vi angripes av spekulanter som kan legge både landets og den enkelt innbyggers økonomi i grus, ser vi igjen som et resultat av den økte åpenhet og de friheter kapitaleierne er gitt de siste 10 år.
Hva har de brukt denne åpenhet og frihet til ? Jo til spekuleringer, hvitvasking av penger, skatteunndragelser mm
Er da fellesskapets svar ennå mere åpenhet og ennå mer frihet Jmf Globalisering - MAI -avtalen mm?
NEI nå trenger vi å skattelegge og regulere denne valutahandelen før dette aldeles går gale, se hva som skjer i Brasil.
Videre må Regjeringen sette ned renten som den var i 1.kv. 98 slik at den omfordeling som nå skjer stoppes.
Vi ber forbundet følge opp tidligere uttalelser og vedtak vedrørende støtte til Renteaksjonen.

er det sant eller bare myter at norske arbeidsfolk har så mye mer fri enn alle andre, og at vi blir utkonkurrert av den grunn? Se sjøl og bli litt klokere.

Land	Arb.tid lovfestet	Arb.tid tariff	Ferie lovfestet	Ferie tariff	Fridager/ helligdag.	Pensj.al. menn	Pensj.al kvinner
Belgia	40 t.	36 - 39 t.	4 uker	5 uker	9	65	60
Danmark		35 - 37 t.		5 uker	10	67	67
Finland	40 t.	35 - 40 t.	5 uker	5 - 6 uker	10	65	65
Frankrike	39 t.	35 - 39 t.	5 uker	5 - 6 uker	10		
Hellas	41 t.	35 - 40 t.	4 uker	4 - 5 uker	10	65	60
Irland	48 t.	35 - 40 t.	3 uker	4 uker	10	66	66
Island	40 t.	35 - 40 t.	4 + 4 dg.		11	67	67
Italia	48 t.	36 - 40 t.		4 - 6 uker	7	60	55
Luxembourg	40 t.	37 - 40 t.	5 uker	30 dg.	8	65	65
Nederland	48 t.	36 - 40 t.	4 uker	4 - 5 uker	7	65	65
Norge	40 t.	33,5-37,5 t.	4 + 1 dg.		9	67	67
Portugal	48 t.	34 - 48 t.	30 dg.	4,5 - 5 uker	11	65	62
Spania	40 t.	37 - 40 t.	30 dg.	4,5 - 5 uker	12	65	65
Storbritannia		35 - 40 t.		4 - 6 uker	15	65	60
Sveits	45 t.	40 - 45 t.	4 uker	4 - 6 uker	7	65	62
Sverige	40 t.	35 - 40 t.	5 uker	5 - 8 uker	10	65	65
Tyskland	40 t.	36 - 40 t.	3 uker	5,5 - 6 uker	6	65	65
Østerrike	40 t.	37 - 40 t.	5 uker		11	65	60

Full støtte til

Representantene viste seg nå å være modne for en overgang fra tariffgebyr til kontingent. Men enkelte er uenig med representantskapets budsjettmessige prioriteringer og vil endre det ved å utvide budsjettkomiteen. Det kan bare kalles en budsjettmessig øvelse i å bite seg sjøl i halen, og er nok medisin som er best egnet til bruk hjemme i egen klubb. Med saker som streik mot statsbudsjettet og tilslutning til renteaksjonen kan det slås fast at politiske saker igjen er blitt en naturlig del av representantskapets dagsorden.

I alt 95 representanter hadde møtt fram til halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening som ble avholdt i storsalen i Folkets Hus i Bergen den 9. Oktober 1998.
Foreningens leder Ove Toska ønsket representantene og møtets gjest Hans Felix fra forbundet velkommen. I åpningstalen tok han utgangspunkt i høykonjunkturen det nå har vært i elektrobransjen spesielt i Hordaland og Sogn og Fjordane. 400 hundre gjestearbeidere i distriktet er uvanlig mye. Men med den høye renta kan aktiviteten bli lavere. Han understreket at det var overmåte viktig å få ned renten da dette rammer vanlige folks økonomi. Renteøkningen skyldes spekulanter som omsetter valuta hinsides all fornuft, og er i stand til å undergrave hele landets økonomi. Regjeringen vil ikke regulere denne handelen, sa han, istedenfor heves renten. Han oppfordret videre de frammøtte til å slutte opp om streiken mot statsbudsjettet den 15 oktober, og varslet at leder av LO faglige samorganisasjon i Bergen Ingunn Gjerstad ville holde en appell i den forbindelse seinere på møtet.

Innkalling og dagsorden med den ovenfor omtalte appellen, samt de andre tilhørende formaliteter ble enstemmig godkjent av forsamlingen. Til dirigenter ble valgt Svein Østensen og Ove Toska.

Beretningene
Distriktssekretær Jan Henrik Larsen gav en muntlig tariffberetning. Han sa litt om forberedelsene til tariffoppgjøret gjennom klubblederkonferansene, og litt om hvorfor omlag en tredjedel hadde stemt nei til oppgjøret. For dårlig fastlønn og for dårlige reisebetingelser var blant begrunnelsene som ble gitt. Han viste oversikt over fastlønna i de ulike klubbene og kunne påvise reduserte lønnsforskjeller og hevet fastlønn. Han viste til målsettingene og gav ros til de tillitsvalgte og understreket klubblederkonferansenes betydning for resultatet.
Han rettet videre søkelyset på avtaler der tillegget ikke var forankret i skriftlige protokoller, og at det kunne føre til vanskeligheter ved uenigheter. Han advarte samtidig mot å bruke NELFOs ferdiglagete protokollutkast.

Fagforeningens sekretær Arne Nesheim gav en muntlig beretning fra styret, og han åpnet med å gi mediautvalget/ Montørforum skryt. Av viktige saker styret har behandlet nevnte han spesielt sammenslåingsprosessen til et nytt forbund. Styret har som målsetting å bedre kontakten med medlemmene, gjerne ved besøk, men han understreket at det hadde vært avholdt 7 klubblederkonferanser. Videre hevdet han at det var et potensiale for å verve nye medlemmer.

Trond Løvstakken som ønsket ordet til beretningen spurte hvordan styret hadde informert de tillitsvalgte om arbeidet med sammenslåingen. Ove Toska viste til informasjon gitt i Montørforum2/98, men ga også uttrykk for at grunnorganisasjonene heller ikke hadde fått deltatt tilstrekkelig. Ingen flere ønsket ordet til beretningene, og heller ikke til regnskapet og dette ble så tatt til orientering.

Appell fra Ingunn Gjerstad
Ingunn Gjerstad informerte først om den forverringen forslaget til statsbudsjett innebar for vanlige folk. Det hersker en manglende vilje til styring, markedet skal råde, og slik skjer det en gigantisk omfordeling av kapitalen. Forslaget innebærer kutt i sykelønnsordningen og av en feriedag. -Vi må også si at vi vil ha styring med markedskreftene, sa hun, det må være de rike som må stramme inn ikke vanlige arbeidsfolk. -Politisk styring må være målet ikke markedet, fortsatte hun, og avsluttet med å invitere alle til å bli med på streiken. For dette fikk hun overrakt en bukett blomster av Ove Toska. Distriktssekretær Arne Runnane på Stord informerte om hvordan streiken skulle organiseres der.

Medlemskontingenten
Fagforeningens kasserer Åge Blummenfelt innledet til debatt omkring forslaget til overgang fra tariffgebyr til kontingent. Han sa litt om den historiske bakgrunnen for gebyret. Ideen har alltid vært å ha en økonomi til å ta de kampene som var nødvendig med arbeidsgiverne. Fordi arbeidsgiverne så at fagforeningene hadde penger under konflikten i -96, klaget de ordningen inn for skattemyndighetene. Bortfall av tariffgebyret fra årsskiftet vil ha en dramatisk virkning på inntekten og dermed aktiviteten om dette ikke blir kompensert med kontingent. Vi ser også at arbeidsgiverne har organisert seg langt bedre lokalt etter -96, og da kan vi ikke stille med en dårligere organisasjon enn arbeidsgiverne. Han orienterte også litt omkring utgifter og inntekter, og ba forsamlingen tilslutte seg styrets forslag om en lokal kontingent på 0,7% nå, uten flere utsettelser.
Kjell Valvatne som tidligere hadde bedt om utsettelse, sa at han nå ikke hadde problemer med å godta dette forslaget, selv om han ikke hadde hatt mulighet til å snakke med alle. Han ønsket en sterk fagforening, og så klart verdien av det arbeiderbevegelsen tidligere har skapt. -Økonomi er viktig i dagens situasjon, sa han og henstilte forsamlingen til å godta dette. -Vi må ha en styrke her i distriktet, også i forhold til det nye forbundet.
Trond Løvstakken sa at saken hadde vært diskutert, det hadde blitt stilt spørsmålstegn ved et målegebyr offshore, siden det ikke jobbes akkord. Han framholdt at det hadde vært riktig å utsette saken, men konstaterte at viljen var til stede for å føre arbeidet videre, men at graden av aktivitet kunne diskuteres. Han foreslo derfor at økningen bare skulle gjelde til årsmøtet, og sees på i sammenheng med budsjettet. Videre foreslo han å utvide

renteaksjonen

budsjettkomiteen med to medlemmer.
Lars Melkevik sa at kontingentnivå er et viktig diskusjonstema, og at en ikke kan se bort ifra hva andre betaler i det nye forbundet. Samme aktivitet kan gjøres billigere. Også han ville gå inn for forslaget. Men det betyr ikke at det trenger å være slik for all framtid, vi må diskutere dette i forbindelse med budsjettbehandlingene, sa han, og støttet Løvstakkens tilleggsforslag.
Atle Teigland sa at ingen ønsker å betale mer enn nødvendig, men at alternativet er at vi legger ned en kontinuitet som strekker seg tilbake fra 1903. -Sjølsagt skal utgiftene diskuteres i en budsjettsammenheng, sa han. -Alle vet hva arbeidsgiverne ville stemt, jeg stemmer motsatt, avsluttet han.
Åge Blummenfelt var glad for at debattantene støttet forslaget, men han hadde en del praktiske innvendinger mot Løvstakkens forslag.
Ove Toska var også glad for støtten til styrets forslag, men han kommenterte at Løvstakken selv har sittet i budsjettkomiteen i flere år, og at innstillingene derfra hadde vært enstemmige. Han kjente debatten godt fra før, sa han. Når han ble valgt til leder av foreningen var økonomien god, man var forberedt på kamp mot arbeidsgiverne, men aktiviteten lå nede. Blant annet derfor ble han valgt . Løvstakkens forslag innebærer derfor ikke noe nytt, og styrets forslag ivaretar også Løvstakkens intensjoner. Styrets forslag med Løvstakkens tilleggsforslag ble deretter enstemmig vedtatt.

Eiendommene
Ove Toska innledet om bakgrunnen for forslaget, som gjennom en avtale med styret i stiftelsen på Stord innebærer at representantskapet blir den nye generalforsamlingen i stiftelsen. Osen 4 fortsetter som en stiftelse i en periode framover for å høste erfaringer med denne typen eiendomsforhold. Dette vil sikre en myk overgang i eierforholdet og intensjonene om å ivareta medlemmenes interesser av egne lokaler på Stord.
Lars Melkevik takket for tilliten som var vist for å få denne jobben gjort, og henstilte til stiftelsen i Florø om også å få ordnet forholdene for eiendommen der. Styrets forslag om å godkjenne avtalen med stiftelsen på Stord, samt den videre framdriften overfor Elektrikernes Velferdsbygg i Florø ble enstemmig vedtatt.

Landsmøtet
Det forelå tre forslag fra styret. Det første gikk på å videreføre fagforeningen i nåværende form og aktivitet, det andre tok også sikte på å ivareta fagforeningen ved å si at det nye distriktsleddet skulle ta form av et samarbeidsråd. Det tredje forslaget var å si nei til deling av distrikt 8. I diskusjonsgrunnlaget var også foreslått kandidater til landsstyret (Toska,Teigland, Blummenfelt) og forbundsstyret (Øyvind Wallentinsen D7) som de viktigste.
Ove Toska åpnet debatten ved å understreke hvor viktig det var for medlemmene i Sogn og Fjordane fortsatt å stå tilsluttet Elektroarbeidernes Fagforening. Derfor må Sogn og Fjordane og Hordaland fortsatt bestå som et distrikt. Dernest framholdt han at det var viktig å få til et godt valg på landsmøtet, og foreslo Hans Felix som vår kandidat til leder av forhandlingsutvalget i det nye forbundet.
Trond Løvstakken reiste igjen kritikk for manglende informasjon om sammenslåingsprosessen fra fagforeningens side. Han reiste videre forslag endringsforslag på å fjerne nåværende aktivitet i forslag en, og samarbeidsråd i forslag to.
Åge Blummenfelt understreket hvor viktig det var å opprettholde fagforeningen, og sa at dette var det som var arbeidet mest med i denne perioden og at det takket være dette nå så ut til at fagforeningene ble et ledd i det nye forbundet. Han mente at derfor måtte aktiviteten også være i fagforeningen. Han tilbakeviste mangelen på informasjon ved å vise til ni sider i Montørforum om saken.
Ove Toska sa at forslagene var ment å ivareta fagforeningenes rolle og at Løvstakkens forslag derfor var smør på flesk. Løvstakken på sin side opprettholdt forslaget.
Lars Melkevik forsto Løvstakkens intensjoner, men forsikret at styrets forslag ivaretok dette. Jan Henrik Larsen forklarte at å kalle distriktet et samarbeidsråd var at vi ønsket en form på det, og at når tiden var moden kunne dette leddet bli noe mer. Styrets første forslag ble vedtatt mot 9 stemmer. Styrets andre forslag ble vedtatt mot 8 stemmer, mens styrets tredje forslag ble enstemmig vedtatt.

Renteaksjonen
Åge Blummenfelt sa litt om bakgrunnen for renteaksjonen, blant annet at klubbene ved Aker hadde vært tidlig ute med å skape en renteaksjon, akkurat som de gjorde når rentene var som høyest i 1993.
Atle Teigland som representerte aksjonen holdt et godt politisk innlegg som på sett og vis fastslår at den politiske diskusjonen nå igjen er blitt en naturlig del av representantskapets dagsorden. Han orienterte om hvordan renteaksjonen sto i forhold til statsbudsjettet. Han stilte spørsmål ved hvorfor rentene var så høye her i landet når de var lave andre steder i verden, og svarte selv at hensikten var å få flere arbeidsledige for å kjøle ned økonomien. Forslaget til søtte for renteaksjonen ble enstemmig vedtatt.

Industriarbeidermonumentet
Arne Runnane orienterte om forslaget om å bevilge 20000 kroner til et industriarbeidermonument på Stord. Industriarbeidermonumentet er et prosjekt som er igangsatt og blir støttet av en rekke lokale fagforeninger og klubber, og der også klubben ved Aker Elektro bidrar direkte. Runnane viste representantene både utforming og plassering. Trond Løvstakken foreslo å halvere beløpet. Styrets forslag om å bevilge 20000 kroner ble vedtatt mot 29 stemmer.
Det ble valgt to nye representanter til budsjettkomiteen, Eirik Hønsi P&G og Vidar Harkestad, Luneng.
Hans Felix orienterte til slutt om Telenors oppkjøp av installasjonsbedrifter.

Leder av Bergen faglige samorganisasjon Ingunn Gjerstad holdt appell til representantskapet om den forestående politiske streiken. Ark 106

Av Ove Toska

Nytt forbund – nye utfordringer

Hva med kontingenten og forsikringsordningene?

Som sikkert nok de fleste av våre medlemmer nå har registrert er sammenslåingen av tidligere NEKF og TELE OG DATA FORBUNDET nå gjennomført fra 1.1.99. Men selv om datoen for gjennomføringen har funnet sted vil det selvsagt ta en tid før alle praktiske endringer innad i EL & IT FORBUNDET har funnet sted og satt seg.
Ikke minst vil dette gjelde ytre organisasjon og distriktene som må organisere seg i en ny hverdag. Selv om Landsmøtet har vedtatt vedtekter for hvorledes ytre organisasjon og distriktene skal bygges opp, har Landsmøtet samtidig lagt nokså stor frihet innenfor disse vedtekter til å forme eget distrikt. Dette grunnet i at ytre organisasjon allerede før sammenslåingen var nokså ulik oppbygget distrikt for distrikt, og en så for seg at dette hadde sammenhenger med lokale forhold som en ikke gjennom helt detaljstyrte vedtekter kunne ivareta.

I Elektroarbeidernes Fagforening har vi hatt en grundig debatt om sammen-slåing på flere av våre Representant-skapsmøter. Ut fra vedtakene som der er fattet har vi klart for oss hvordan vi ser den nye oppbyggingen i distriktet, og sentralt i dette står opprettholdelsen av vår Fagforening slik den fremstår etter sammenslåingen 1.juli 1997.
Nå venter vi på avklaringene fra PD og TD her i vårt distrikt - slik at sluttbehandlingen og innstillinger kan søkes samordnet og fremlegges til behandling i de besluttende organer. Det vil derfor ennå gå noen tid før vi har avklart hvorledes vårt distrikt vi bli oppbygd.
For dere medlemmer og tillitsvalgte vil likevel alle henvendelsene rette seg til Kalfarvei 71 og Osen 4 - som før.

Kontingentendringer?
Hva så med endringene i kontingenten ? Dette har ikke noen årsakssammenheng med sammenslåingen. Årsaken ligger derimot i de endringer i T-gebyrordningen som ble gjennomført i Tariffoppgjøret 98. Her ble partene enige om å endre ordningen til:

- **0,3% T-avgift mot tidligere 1,7 % T-gebyr**
- **nyordningen innebærer at 1,7 % trekket på timesedlene til den enkelte - erstattes av en 0,3 % avgift på samlet lønnsmasse innenfor den enkelte bedrift på Landsoverenskomstens § 1. Dette vil gjelde både organiserte og uorganiserte.**
- **som en del av avtalen skal et omforegnet beløp gjøres opp mellom partene i mellomoppgjøret 99**

For å opprettholde dagens aktiviteter i Fagforeningen har Representantskapet vedtatt å kompensere bortfall (endring) av T-gebyrmidler - ved å øke 0,4% på kontingenten.
Som en konsekvens av denne omlegging vi fra 1.1.1999 har en kontingent på 1,9% og T-gebyret er erstattet av en T-avgift som ikke skal trekkes av den enkelte, men av bedriftens samlete lønnsmasse.
Denne kontingenten vil være i Elektro-arbeidernes Fagforening - andre deler av distriktet vil sannsynligvis som i dag, ha en noe lavere kontingent. Det betyr selvsagt at det er og vil bli forskjell i den aktivitet og betjening det enkelte medlem/ tillitsvalgte og klubb vil få.

Forsikringsordningene
Forsikringskontingenten har tidligere vært innbakt i det %-vise trekk. Etter Landsmøtes behandling i november 98, er det klart at her skjer endringer. En helt ny forsikrings-pakke er vedtatt å sendes ut til medlemmene til avgjørelse i forhold til å tilslutte seg denne. Den nye forsikringspakken består av tidligere kollektiv hjem som vi kjenner fra før + reiseforsikring + personforsikring. Totalpremien for denne pakken er pt 187,- kr pr mnd, utover %- kontingenten. Dette er selvsagt en del penger, men som tillitsvalgte og utsendte til Landsmøtet har vi funnet denne pakken og dens totale innhold så interessant at vi ønsker den fremlagt til hvert enkelt medlem for avgjørelse.

Hvert enkelt medlem, vil få informasjon tilsendt omkring denne pakken. I tilknytning til denne informasjonen er det en tilbakesvarsdel som ALLE må bruke. Det for at vi aktivt skal gi beskjed om vårt eget syn på dette tilbud, og om vi ønsker dette som en del av medlemskapet.

Vårt råd - er klart. Dette er en pakke som vi svært gjerne ser som en del av medlemsskapet i EL & IT Forbundet. Forsikringer er dessverre noe vi gjerne ikke ser viktigheten av FØR skaden / ulykken rammer. Som tillitsvalgte i en sentral posisjon ser vi at skader / ulykker rammer også våre medlemmer i alle aldre - da ønsker vi å kunne gi et svar om at der er forsikringer som avhjelper i alle fall den økonomiske del av skaden/ulykken som rammer. Ett viktig pkt er også at en kollektiv avtale medfører at det ikke stilles krav til helseerklæring i forhold til personforsikringsdelen. Dette er usedvanlig viktig - for det medfører at de kan forsikres også de som ellers ikke vil kunne få en slik forsikring , fordi de ikke ville passere gjennom og bestå en slik helseerklæring.

Ta dette opp sammen med din kone/ samboer - diskuter dette på jobben med arbeids-kamerater - og husk besvar tilbudet !
For eventuelle spørsmål utover dette - kontakt undertegnede.

Etterutdanningen
Avslutningsvis vil jeg ta opp en sak som vi er sterkt opptatt av - etterutdanningen. I vårt nye forbund som i det gamle vil etterutdanningskravet stå høyt på prioriteringsliste. Dette året har allerede Stortinget lovfestet rett til etter og videreutdanning, fondsoppbygging vil sannsynligvis starte ved mellomoppgjøret og vi i Elektroarbeidernes Fagforening vil stå ekstra hardt på for å få til etterutdanning for den enkelte som ønsker dette.

I så måte ser vi for oss en knallsatsing sammen med medlemmer og tillitsvalgte for å få dette til !!!

Vi registrer noe slakkere aktivitet i perioder og da er det viktig å ha tilbud om etterutdanning som ett alternativ i stedet for permittering eller ledigtid.

Historisk god lønnsavtale for montørene

Hva med mellomoppgjøret?
Mange av samfunnets topper har stått fram og vært bekymret for lønnsoppgjøret i år 2000 og det mellomoppgjøret vi skal ha i 99. Vi deler ikke deres bekymring for lønnsutviklingen til vanlige arbeidsfolk, men ser klart at bonusavtaler i 100 millionerklassen (direktøren for Securitas) setter samfunnsmoral og tålmodighet på en prøve.

Timefortjeneste Bonusavtaler	
Klubb/Bedrift	**Timefortj montør**
Siemens Bergen (onshore)	141.28
Petterson & Gjellesvik	146.19
Ing. Hans Pedersen	130.54

Arbeidsfolk har alltid vært bevisst på sammenhengen mellom lønn og konkurranseevne til industrien, og tatt konsekvensen av det. At vi etter en periode med utrolige overskudd i bedriftene har fått noen smuler, bør ikke bekymre samfunnsøkonomene.
LO har varslet at mellomoppgjøret skal vies etterutdanningsreformen, og kun lavtlønnsgrupper vil få tillegg utover dette. Elektroarbeidernes Fagforening deler de visjoner LO har for denne reformen. Vi har som organisasjon investert 8 uker i konflikt for å få denne reformen på plass.
Når det gjelder lønnsutvikling for oss i dette mellomoppgjøret, så har vi en reguleringsbestemmelse i tariffavtalen som vil gi oss et godt tillegg også i år. Tallene er ikke klar ennå, men tillegg i størrelseorden på 4 til 5 kroner er sannsynlig. Dette gir en årslønnsvekst på 8 til 10 000 kr, noe som er langt høyere enn prisstigningen og som dermed vil føre til kjøpekraftsøkning for medlemmene.
I tilllegg vil og akkordmultiplikatoren bli justert ved mellomoppgjøret, noe som vil gi en fin utvikling i fortjenesten på denne avtalen.

Akkord og Bonusavtalene.
Som dere ser av statistikken, så er timelønnen for medlemmer på akkord/bonus høyere enn service/fastlønn. Disse lønnssystemene, som er direkte relatert til produktivitetsøkning, har alltid hatt en høyere fortjeneste enn fastlønn. Fagforeningen arrangerer hvert år akkordkurs for medlemmer som vil prøve dette.
Det mest gledelige ved denne statistikken er at vi har hatt en fordobling av volumet i forhold til 97. Når vi samtidig tar med at der er en sterk underrapportering fra klubbene, så er det grunn til å være optimistisk med tanke på akkordavtalens framtid. Dette er en lønnsavtale som arbeidsgiverne mange ganger har prøvd å fjerne. Mange av dere vet og hvor mye problemer arbeidsgiverne legger i veien i bedriftene for de av medlemmene som vil bruke akkordavtalen. Selv med all den motstanden, så har vi som organisasjon holdt bruken av avtalen oppe og det kan vi være stolt av!

Veien framover!
Arbeidet med lønnsoppgjøret i år 2000 er allerede begynt. Når vi ser ned i egen medlemsgruppe, så er det klart at montørene som reiser offshore kom uheldig ut ved siste oppgjør.
Dette er en kjensgjerning som vi må ha klart i hodet når vi skal prioritere grupperinger ved neste oppgjør. Vi som fagforening, vil arbeide sterkt for at hele organisasjonen skal slutte opp om en prioritering der offshore kommer godt ut.
Vi reiser forslag om dette allerede på distriktstariffkonferansen i mars. Vi skal jobbe bevisst for å få andre landsdeler, som ikke har så store medlemsgrupper i oljebransjen, til å støtte oss i dette.
Av andre saker som vil stå sentralt i tariffdebatten kan vi nevne:

- Tidskontoordning (lavere fleksibel arbeidstid/30 timers uken)
- Forsterkning av etter og videreutdanningsreformen
- Forbedring av AFP ordningen
- Lønnspolitikk

Hva vi vil lykkes mest med vil blant annet avhenge av hvilken oppgjørsform vi vil få i framtiden. I skrivende stund vet vi ikke noe sikkert om det, men vi registrer at mange sender ut signaler om samordnet oppgjør i framtiden. Dette er en debatt vi skal delta aktivt i, og vi kommer tilbake i senere nummer av Montørforum med stoff om dette.

Akkordfortjeneste for bygg og anlegg:	
Klubb/ Bedrift	**Timefortjeneste Montør**
ABB Inst. Bergen	153.34
ABB Inst. Førde	155.95
ABB Inst. Voss	125.85
Siemens Bergen	134.66
Sønnico Elektro Bergen	136.32
Helland Elektro A/S	166.32
Aker Installasjon Vest	132.75
Siemens Sunnfjord	147.77
Ing. Hans Pedersen	134.80
Gjennomsnitt fortjeneste	**141.61**

Gjennomsnittet er regnet ut i forhold til volum

Gruppearbeid er en viktig del av akkordkurset. Ark: 109

Har du god lønn-
Søker du nye utfordringer?

Hvis du tenker på å skifte arbeidsgiver, så ta kontakt med Fagforeningen. Vi kan formidle kontakt til seriøse arbeidsgivere som betaler bra. Vi vet mye om forhold i de enkelte bedrifter og kan gi råd ved skifte av jobb!

IT For alle penger?

Lars Melkevik er tidligere klubbleder ved Aker Elektro, Stord. Han jobber nå med et prosjekt som tar sikte på å tilby PC' er til alle ansatte i Aker Elektro.

Norske myndigheter ønsker å heve IT-kompetansen hos befolkningen. For at dette målet skal nås er det ønskelig med en PC med internett tilgang i alle norske hjem. Ved å la bedriftene stå for innkjøp av PC til sine ansatte oppnår man visse fordeler.

tidligere klubbformann i Aker Elektro avd. Stord Lars Melkevik er glødende opptatt av denne saken og Montørforum har intervjuet ham om dette. (Selvfølgelig gjennom e-mail)

Hva er din rolle i arbeidet med hjemme PC i Aker Elektro?

Min rolle er i prinsippet å utrede alle de grunnleggende elementene som vil ha påvirkning på den endelige beslutningen og hovedutformingen av hjemme PC prosjektet. Arbeidet består ikke i å «finne hjulet opp på nytt», men ved hjelp av eksisterende element sette sammen en «pakkeløsning» som passer både bedriften og de ansatte.

At bedriften begrenser sin støtte økonomisk, betyr ikke dette at det er montørene som tar ansvaret for at bedriften skal henge med i den teknologiske utviklingen?

En hjemme PC ordning gir bedriften helt klart ett stort utbytte i form av høyere kompetanse blant sine ansatte. Men de ansatte får også mange fordeler som ikke direkte gir bedriften en fordel. Derfor - en hjemme PC ordning er noe begge parter tjener på. I noen tilfeller bare bedriften, i noen tilfeller bare den ansatte, men i de fleste tilfeller begge parter sammen. Ved etablering av en hjemme PC ordning er mitt syn at både bedriften og de ansatte sammen tar ansvaret for at både bedriften og den enkelte ansatte skal henge med i den teknologiske utviklingen. Hvor mye den enkelte bedrift bør investere rent økonomisk i en hjemme PC ordning må vurderes i den enkelte bedrift. Mange elementer spiller inn i en slik vurdering.

Tror du denne utviklingen er med på å skape et A og B lag med elektrikere (kan/kan ikke PC)?

Først vil jeg svare med utgangspunkt innenfor en enkelt bedrift:

Innenfor data og IT kompetanse kan dette helt klart bli tilfelle. De som blir med på ordningen vil tilegne seg kompetanse de vil få stort utbytte av i den tiden som kommer. De som velger å stå utenfor vil dermed på mange måter komme på «b- laget» slik du uttrykker det. Det som er utrolig viktig er at alle får det samme tilbudet i utgangspunktet og dermed på likt grunnlag kan gjøre sin egen vurdering på om de ønsker å delta eller ikke. De som ender på «b- laget» innen data og IT gjør dette fordi de i så fall velger det selv.

Begrunnet med at de er til bruk i tjeneste slipper den enkelte å bli fordelsbeskattet. Bedriftene kan trekke fra merverdiavgiften. Bedriften slipper også å betale arbeidsgiveravgift og feriepenger på avstått lønn. Store firma som Statoil og Telenor har allerede innført avtale om hjemme PC til alle sine ansatte. Andre ligger i startgropen klar til å følge etter.

Og så et svar med ett generelt utgangspunkt:
De bedriftene som velger å innføre hjemme PC ordninger med skikkelige kurspakker for sine ansatte, gir sine ansatte mulighet til å følge med i den utrolige raske utviklingen innen data og IT. Kompetansen i disse bedriftene vil bli vesentlig høyere, og bedriften sammen med sine ansatte vil bli mere «ettertraktet». De bedriftene som derimot ikke innfører hjemme PC ordning for sine ansatte bidrar på ingen måte til å øke kompetansen i sin bedrift. Disse bedriftene og deres ansatte vil allerede på kort sikt utgjøre «b- laget».

Har ledelsen samme syn på hjemme PC som du?

Litt tidlig å svare på enda da ledelsen ikke har fattet noe endelig standpunkt. Om de går inn for en hjemme PC ordning så vil det være spennende å se om de også er villige til å legge litt ressurser ned i det å «utforske» de muligheter som ligger i en videre utvikling av ordningen. Mulighetene er mange. Ellers så er det viktig av vi har personer med forskjellige syn på dette med hjemme PC ordninger. Det er ikke bra om alle synes at dette er «kjempestilig». Det er heller ikke bra om alle er skeptiske. En middelvei vil nok være det beste.

Ligger det økonomiske fordeler i dette?

Ja. Det ligger flere økonomiske fordeler i dette både for bedriften og den ansatte. For bedriften sin del så vil de få høyere kompetanse hos sine ansatte, samtidig som det blir rimeligere for bedriften å kurse de ansatte til ett enda høyere nivå. Videre så gir ordningen bedriften flere muligheter til å tenke nytt blant annet når det gjelder kommunikasjon med de ansatte.

For den ansatte sin del så vil en hjemme PC ordning gi vedkommende muligheten til å gå til anskaffelse av PC til en pris som ligger godt under vanlig butikkpris. Dette selv om bedriften ikke skulle ønske å bidra med direkte økonomisk støtte til prosjektet. Det er de gunstige skattereglene for hjemme PC ordninger som gjør dette mulig. I tillegg til dette så vil den ansattes økonomiske bidrag være i form av trekk over lønn fordelt over en viss periode. Dermed slipper den enkelte å
legge ut 10 - 15- eller 20 000 kroner i en engang. Man får altså på mange måter kjøpe en PC på avbetaling, til en totalpris som ligger godt under vanlig butikkpris. Om bedriften på toppen av dette skulle ønske å gå inn med økonomisk støtte vil dette bare gjøre det enda mer gunstig. Det vanlige i hjemme PC ordninger er dog at bedriftens økonomiske støtte er begrenset til å bestå av å opprette, samt å administrere enkelte elementer i ordningen.

Ser du ulemper med hjemme PC?

Alle ting har sine fordeler og ulemper. Slik også med en hjemme PC ordning. Jeg vil allikevel presisere at det nok er flest fordeler. Men noen ting skal man være oppmerksomme på.
En hjemme PC kan for enkelte medføre at man alt for lett tar for mye arbeid med seg hjem. Til en viss grad er det å ta noe arbeid med seg hjem være en stor fordel både for bedriften og den ansatte, men om dette tar «overhånd» kan det fort føre til en overbelastning av såvel den ansatte som vedkommendes familie. Ett annet forhold man må passe på er at hjemme PC'en ikke blir stående der som en konstant kilde til dårlig samvittighet fordi det er «noe man skulle ha gjort».

For å unngå slike potensielle problem er det viktig at bedriften og de ansatte passer på hvor grensene går.

At maskinene går tidlig ut på dato, er dette et stort problem?

Tja. Det kommer an på flere forhold. For det første er det viktig at man i utgangspunktet går til innkjøp av maskiner

Elektroarbeidernes Fagforening har i det siste fått mange henvendelser fra tillitsvalgte som sitter og forhandler om avtaler for Hjemme PC ordning. Det har reist flere spørsmål av typen:

- **Hva skal være arbeidsgivers kostnader ved hjemme PC bruk?**
- **Kan arbeidsgiver pålegge ansatte hjemmearbeid fordi man har PC?**
- **Er informasjon om f.eks. permitteringer sendt på E-mail godt nok ihht regelverk?**
- **Er fjernundervisning på PC godkjent som etterutdanning ihht tariffavtalens § 5?**

På grunn av alle disse henvendelsene, så har tariffutvalget foreslått ovenfor styret at dette blir tema under neste hovedlønnsoppgjør i år 2000. Man tenker seg da nedsatt et utvalg som ser på problemstillinger tilknyttet Hjemme PC, og vil foreslå et regelverk i tariffavtalen for dette.

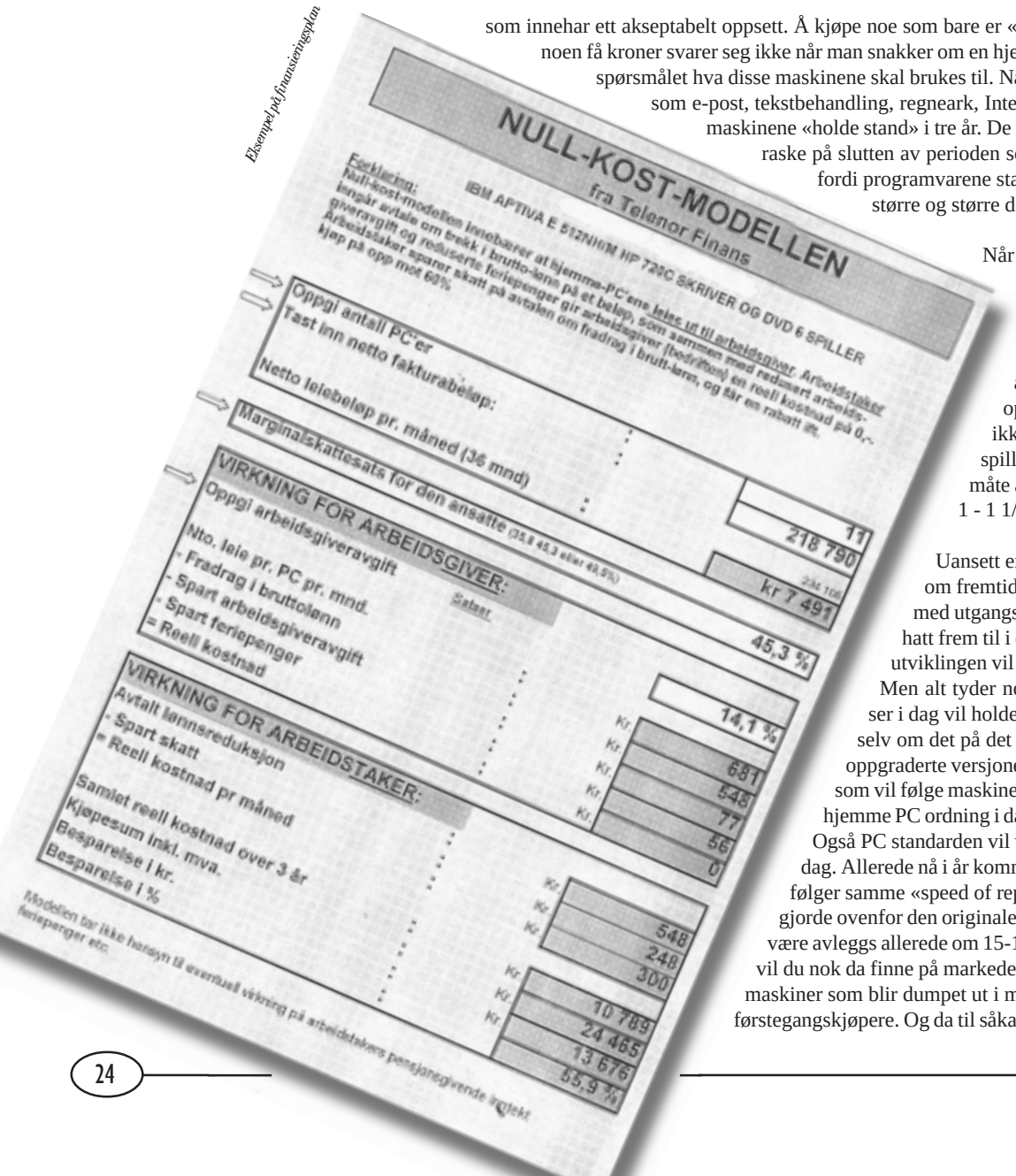

Eksempel på finansieringsplan

som innehar ett akseptabelt oppsett. Å kjøpe noe som bare er «rimelig bra» og dermed spare noen få kroner svarer seg ikke når man snakker om en hjemme PC ordning. Videre er spørsmålet hva disse maskinene skal brukes til. Når det gjelder bruksområder som e-post, tekstbehandling, regneark, Internett, intranett o.l., vil maskinene «holde stand» i tre år. De vil riktignok ikke være så raske på slutten av perioden som de var i starten. Dette fordi programvarene stadig utvikler seg til å ta opp større og større deler av ytelsen i maskinen.

Når det gjelder annet bruk vil man nok se at maskinene vil få større problem når man nærmer seg tre år. Spesielt spill krever enorme ressurser av maskinene, og man vil her oppleve at enkelte maskiner ikke klarer å kjøre de nyeste spillene på en tilfredsstillende måte allerede etter bare 1 - 1 1/2 år.

Uansett er det veldig vanskelig å spå om fremtiden. Min vurdering er gjort med utgangspunkt i den utviklingen vi har hatt frem til i dag. Hvordan den fremtidige utviklingen vil fortsette er vanskelig å si. Men alt tyder nok på at det konseptet som vi ser i dag vil holde over en periode på tre år, selv om det på det etter tre år vil være oppgraderte versjoner av alle de programmene som vil følge maskinene om man etablerer en hjemme PC ordning i dag.

Også PC standarden vil være vesentlig høyere enn i dag. Allerede nå i år kommer Pentium III, og om denne følger samme «speed of replacment» som Pentium II gjorde ovenfor den originale Pentium'en, så vil Pentium II være avleggs allerede om 15-18 måneder. Noen Pentium II vil du nok da finne på markedet, men det bare på billig-maskiner som blir dumpet ut i markedet til førstegangskjøpere. Og da til såkalte «billigpriser».

ANNERLEDESLAND

Arbeiderpartiets leder, Thorbjørn Jagland, kommenterer aktuelle saker i tiden melder vårt fagblad. Dette er den første kommentaren i Montørforum skulle vi sagt, men egentlig er det ikke det. Det dreier seg om en uttalelse han kom med til Bergens Tidene 12 desember i fjor i forbindelse med at han vil ha en ny EU debatt. Den lyder sånn:
- Det er en fordel at retorikken om annnerledeslandet forsvinner. Det er bra for styringen av landet i årene fremover.

Montørforums kommentar til denne ellers så svært pragmatiske uttalelsen blir derfor sånn:

Annerledesland

Annerledesland er for drømmere bare
eiendomsrettens venner må svare:
Annerledesland skaper bare strid
fra Paris via Eidsvoll til egen tid

Bry deg ikke - vær likeglad
glem Oscarsborg og Stalingrad
Nå kommer vi bare som handelsmenn
aksjer og renter er framtidens trend

Men folket, drømmerne, de fleste omtrent
tror ikke livet er skjebnebestemt
Kaldt tar kapitalen sitt nakketak
noen ligger flat og noen står rak...

-Arvesølvet må forvaltes gjennom kjøp og salg !
-Kapitalismen er det eneste valg !
Makten skjelver rakner denne sømmen
Annerledeslandet denne farlige drømmen

erik g.

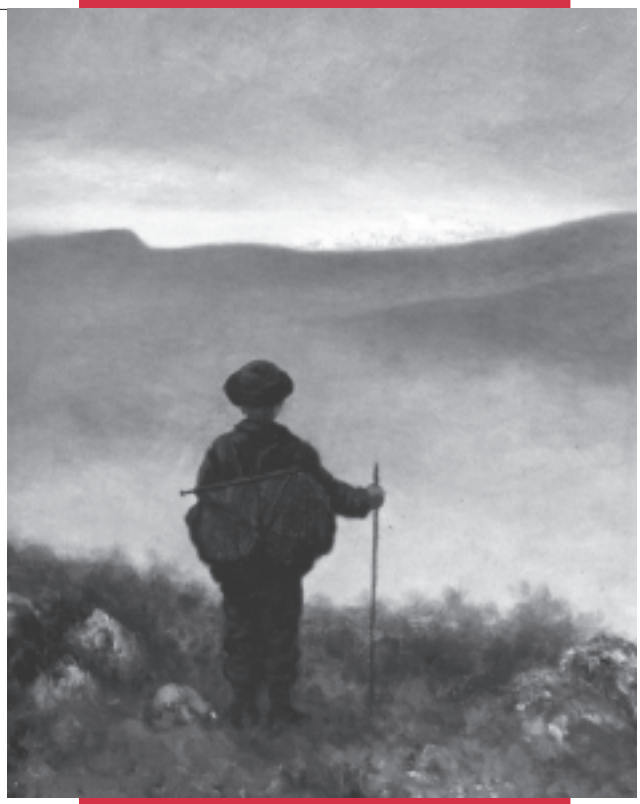

Ill: Th Kittelsen

Av Åge Blummenfelt

OM Blålid

Åge Blummenfelt er kasserer i Elektroarbeidernes Fagforening

den 6 mars i 1998 satte regjeringen ned et utvalg med følgende mandat «Regjeringen setter ned et utvalg som skal vurdere dagens regelverk for arbeidsformidling og inn/ utleie av arbeidskraft.

Utvalget er senere blitt kalt Blålid-utvalget etter dets leder. Utvalget trekker noen konklusjoner, og lanserer noen forslag som det er verdt å se nærmere på.

Utvalgets forslag er nå ute til høring og i alle fall for oss som arbeider i elektrobransjen vekker Blålidutvalgets innstilling skarpe reaksjoner.
I en diskusjon om Blålidutvalgets innstilling er det to forhold som vi bør se på.
Det ene er spørsmålet om offentlig kontra privat arbeidsformidling. Det andre er spørsmålet om oppheving av forbudet mot inn og utleie av arbeidskraft.
I denne kronikken skal jeg forsøke å gå nærmere inn på begge disse to forholdene.

Inn og utleie

Jeg vil først drøfte problemene rundt inn og utleie av arbeidskraft. Det er Sysselsettingsloven paragraf 27, som setter forbud mot utleie av arbeidskraft. Det er selvfølgelig slik at det finnes unntak fra loven. Produksjonsbedrifter kan søke om unntak for deler av arbeidsstyrken.

I elektrobransjen der jeg kommer fra, har vi en lang og etter de fleste sin oppfatning en meget god tradisjon med inn og utleie av arbeidskraft mellom bedriftene. De aller fleste elektroentreprenør-bedriftene er små eller mellomstore. Den gjennomsnittlige bedriften har ca 20 ansatte inklusiv administrasjon. Noen få bedrifter, som er knyttet til norske eller utenlandske konsern er en del større, men det er meget få bedrifter som har mer enn 100 ansatte inklusiv administrasjon. Med en slik bedriftsstruktur hender det ofte at bedriftene har behov for ekstra arbeidskraft. Dette løser bedriftene veldig enkelt ved å leie inn ledige elektrikere fra nabobedriften.

Det er noen forutsetninger for å søke om dispensasjon fra forbudet mot utleie av arbeidskraft.

- Det skal være ordnete overenskomstforhold i begge bedrifter
- Begge bedrifter skal ha en egen-produksjon
- De tillitsvalgte skal godkjenne forholdet
- Utleiebedrift skal ha en administrasjon

For å få til et innleieforhold, må en i forkant søke fylkesarbeidskontoret om dispensasjon for forbudet. I Bergen, ble det for mer enn 20 år siden utviklet et søknadsskjema mellom arbeidsgiverne og fagforeningen, for å formalisere inn og utleieforhold.
På dette søknadsskjemaet skal ansvarlig saksbehandler og tillitsvalgt i både inn og utleie firma skrive under. Etter at alle fire underskrifter er på plass, fakses søknad til fylkesarbeidskontorer. Fra søknad er

utvalget

sendt, går det mindre enn en uke til dispensasjon foreligger.
Det er med andre et meget greit, lett og oversiktlig system for å kunne leie inn arbeidskraft mellom produksjonsbedrifter for å få tatt unna topper i produksjonen.
Et system som gir både bedrift og tillitsvalgte en god oversikt. Det gir også en god trygghet for den enkelte ansatte som er leiet ut. For arbeidsmarkedsetaten gir det også en god oversikt over bevegelsen av arbeidskraft innen den enkelte bransje. Det er også et poeng at inn og utleie slik det brukes i vår bransje, gjør at det blir mindre av unødige oppsigelser og permitteringer.
Såvidt vi i Elektroarbeidernes Fagforening har oversikt over, er det ingen innen for vår bransje som har noen problemer med den måten dette fungerer på. Snarere er de fleste aktører innen vår bransje godt fornøyd med systemet vi har i dag.

Hva går endringene ut på

Selv om en kan oppsummere at systemet fungerer utmerket, vil altså Blålidutvalget endre det. Utvalget foreslår :

- at forbudet mot inn og utleie i sysselsettingslovens paragraf 27 oppheves, og det reguleres i arbeidsmiljølovens kapittel 58 som omhandler ansettelsesforhold.
- at en kan leie inn arbeidskraft som tilsvarer inntil 15 prosent av de ansatte, ved bare å varsle de tillitsvalgte
- at konsern er unntatt fra bestemmelsene slik at en fritt kan flyttet de ansatte innen et konsern, uten å ha godkjenning fra de tillitsvalgte. Noen av de konsern vi har i Norge er meget store.
- at det er nok at bedriften har aksjekapital eller bankgaranti. Det er ikke noen krav til egenproduksjon, administrasjon eller ordnete overenskomst forhold.

Hvilke konsekvenser får endringene

Vi ser flere konsekvenser av en slik liberalisering. Det kan bli fritt frem for spekkhoggerbedrifter som bare spekulerer i utleievirksomhet. Bedrifter som støvsuger et marked for folk, for deretter å leie dem ut. Vi tror en slik utvikling vil føre til mindre trygge arbeidsplasser ved at produksjonsbedriftene bare vil ha en liten del av arbeidstokken som fast ansatte (kjerneansatte) mens de fleste blir innleid.
De kjerneansatte vil trolig være godt skolerte, ha en brukbar lønn, pensjonsavtale og ellers ordnete forhold.
De innleide vil ha løsere tilknytning, dårligere lønn liten eller ingen etterutdanning. Arbeidskraft som flyttes mye på vil trolig få problemer med å få til gode pensjonsavtaler. Kort sagt, tryggheten i arbeidsforholdet forsvinner.
Prisen på arbeidskraft blir et enda større konkurransemoment. En leier inn arbeidskraft til den laveste prisen. Det blir da innleiebedrift uvedkommende hvor arbeiderne kommer fra, og hvordan de kommer seg dit.

Det kan også få lønnsmessige konsekvenser for de ansatte i utleiebedriften. For ansatte innen et konsern kan arbeidskraft som for eksempel er ansatt i Stavanger, få beskjed om de skal arbeide på avdelingen i Florø. Siden konsern vil

Denne kronikken som er skrevet av Åge Blummenfelt ble i november 98 sendt til Bergens Tidende.
Bergens Tidende har ikke funnet temaet viktig nok til å spandere spalteplass på kronikken. Derfor har vi valgt å trykke den i Montørforum.

bli unntatt fra bestemmelsene, får de tillitsvalgte mindre mulighet til å forhandle om betingelsene når arbeidskraft flyttes på den måten.

Hvorfor vil noen endre på dette

Vi i har konkludert med at vi har en ordning som fungerer og som vi mener vi utmerket godt kan leve med. Det finnes et regelverk som gjør at dersom misbruk oppdages, så kan faktisk fylkesarbeidskontoret gripe inn ovenfor de som misbruker regelverket. De useriøse holdes dermed utenfor markedet.
Allikevel kommer nå dette forslaget fra Blålidutvalget. Det kan være flere grunner til at det kommer.

- ILO konvensjon nr 181 sier at det skal være adgang til privat inn og utleie. Norge har ikke ratifisert denne ILO konvensjonen, men skal den ratifiseres er en av konsekvensene at forbudet mot privat utleie må oppheves.

- Det har lenge vært en del av NHO sin politikk at det er så vanskelig for bedrifter i Norge å ta på seg oppdrag. Skal bedriften si opp ansatte etter et oppdrag, så er kostnadene så veldig høy. Løsningen til de kloke hoder i NHO blir derfor at bedriftene bør ha langt færre ansatte. Hvis flertallet av de som arbeider i bedriften er tilknyttet på leiebasis og det dermed er færre som er fast ansatt i bedriftene, vil bedriftene slippe unna en god del problemer. Bedriften slipper da kravstore ansatte som vil ha begrunnet oppsigelse, ja til og med lønn i oppsigelsesperioden. Bedriftene slipper også sosiale og andre omkostninger med de ansatte. Det være seg alt fra sykdom, etterutdanning, fødselspermisjoner ja alle goder som vi i Norge mener hører med til et godt og velordnet arbeidsliv.

- Det finnes selvfølgelig sterke krefter som ønsker å gjøre penger på inn og utleie markedet. Bedrifter som støvsuger et marked og ansetter bare for utleie. De fleste av disse vil ha en løsere tilknytning til utleiebedriften som de ar ansatt i.

Nedbygging av offentlig kontroll

Som en konsekvens av forskriften om internkontroll bygges det offentlige kontroll apparatet ned. Tidligere hadde vi i Norge kontrollorgan som kontrollerte arbeidet slik det faktisk ble utført. Det være seg Elektrisitetstilsynet, Arbeidstilsynet, Heiskontrollen og en rekke andre.
I dag har de offentlige kontrollorgan som oppgave å kontrollere internkontrollen i den enkelte bedrift.

Vi tror at i en tid der den offentlige kontroll bygges ned og endres, er det desto viktigere å stille strenge krav til bedriftene.
Å liberalisere forbudet mot inn og utleie vil derfor skape flere problemer enn det løser, spesielt i forhold til å kontrollere arbeidslivet.
En konsekvens kan bli at fagforeningene i mye større grad enn i dag må bli kontrollorgan i forhold til norsk arbeidsliv.

Vi ser også et problem i forhold til bedrifter som er underlagt autorisasjon, slik som elektrobedriftene. Her har vi en Installatør som har autorisasjonen, og som dermed er den som har det faglige ansvaret for det arbeidet elektrikerne utfører. Dette forholdet vil bli utvannet, fordi en ren uteleiebedrift ikke vil komme til ha hverken en autorisasjon eller noen faglig ansvarlig.
De vil kun ha en aksjekapital eller en bankgaranti i ryggen for å ansette elektrikere. og dermed settes sikkerheten til den som bruker det elektriske anlegget i fare.

Offentlig kontra privat arbeidsformidling

Vi feirer i år at det er 50 år siden menneskerettighetserklæringen ble laget. En av de mest grunnleggende menneskerettigheter ar at alle skal kunne ha et arbeid, og gjennom sitt arbeid kunne forsørge seg og sin familie. Det er en viktig del av den norske stat sine oppgaver å legge til rette for at alle kan ha et arbeid.

Derfor blir den andre hovedproblemstillingen som Blålidutvalget trekker opp, nemlig den om er offentlig kontra privat arbeidsformidling prinsipielt meget viktig.
Vi registrerer at det de senere år har vært en voksende interesse for privat arbeidsformidling. Alle som har vært på Internett har sett at det ligger et uttall av jobbsøkerbaser der jobbsøker gratis kan legge inn sin CV. Arbeidsgiver kan hente ut den samme CV, men da mot betaling. Det finnes mange slike databaser, som hver har flere tusen navn.
Vi har også registrert at hodejegerfirmaene i dag jakter på mye mer enn direktører, og vi har selvfølgelig annonser i aviser og andre media som utgjør en meget stor del av den totale arbeidsformidling.
Vi må nok erkjenne at privat arbeidsformidling faktisk finnes.
Det som derfor blir viktig for oss er hvordan den offentlig arbeidsformidling blir seende ut fremover.
Vi må reise følgende krav til offentlig arbeidsformidling :

- En sterk offentlig arbeidsformidling som har en «uavhengig» posisjon.
- En offentlig arbeidsformidling som er gratis for brukeren må være et ufravikelig krav.
- En arbeidsformidling som kan gripe inn der det avdekkes ulovlige arbeidsforhold.
- En arbeidsformidling som er i stand til å omstille seg i takt med svingninger i arbeidsmarkedet

Bergen 20 november 1998
Åge Blummenfelt

Sjur Søfteland og Arild Hellevik klargjør armaturer. Ark 104

Av Jan Davidsen

Jan Davidsen er leder av Norsk Kommuneforbund og sentralstyremedlem i Arbeiderpartiet. Artikkelen er en redigert versjon av et innlegg han holdt på Sørmarkadagene 5-6 januar i år. Montørforum vil med dette bidra med noe bakgrunnsstoff foran den forestående samfunnskritiske debatten som landsmøtet i EL&IT-forbundet vedtok å igangsette.

GLOBALISERING og Fagbevegelse

Er globaliseringen i fagbevegelsens interesse?

I løpet av kort tid har «globalisering» seilt opp som et av de mest populære diskusjonstema også i vårt land. Men det er mye forvirring ute og går i debatten. Selve ordet «globalisering» er åpenbart så lite presist at folk legger nærmest hva de ønsker inn i det, og tar standpunkt i forhold til det.

Skal vi ha en fornuftig debatt om «globalisering», forutsetter det i alle tilfelle at de som deltar, definerer hva de mener med ordet. Hensikten med debatten må være å ta opp de problematiske sidene ved globalisering, dem det hersker uenighet omkring. Mange av dem som framstår som såkalte globaliserings-tilhengere, begrunner det i stor grad med at globalisering fremmer økt kulturell og menneskelig utveksling mellom ulike land eller verdensdeler. Dette er det imidlertid ingen som er uenige i, og dermed blir det fort en «goddag-mann-økseskaft»-debatt – både fordummende og tilslørende.

Også hos meg vekker ordet globalisering i utgangspunktet positive assosiasjoner. I tråd med noen av fag- og arbeiderbevegelsens stolteste tradisjoner anser jeg meg som internasjonalist – og som internasjonalist setter jeg pris på at verden integreres, at gjensidig varebytte utvikles, at menneskelig og kulturell utveksling tiltar og så videre. Dagens internasjonale økonomi byr imidlertid på så mange dramatiske og destruktive utviklingstrekk, at de positive verdiene fullstendig settes i skyggen. Det vesentlige ved globaliseringen i dag er frisleppet av kapitalkreftene på de internasjonale markedene. Det er altså ikke globalisering i generell forstand som er problemet, men den økonomiske globalisering som i dag foregår fullstendig på premissene til finanskapitalen og de multinasjonale konsernene.

Kapitalkreftenes offensiv

Globaliseringsprosessen må analyseres i en konkret historisk og samfunnsmessig sammenheng. Samfunnsmessige prosesser har samfunnsmessige årsaker. Teknologien har selvfølgelig betydning for den form globaliseringsprosessen i dag tar, men den er ikke drivkraften. Teknologi eksisterer ikke i et tomrom. Teknologisk utvikling avspeiler i siste instans maktforhold i samfunnet. Den troen på teknologien som en blind og upåvirkelig drivkraft i samfunnsutviklingen, som så mange politikere i dag åpenbart bekjenner seg til, fungerer først og fremst som en ideologisk overbygning for dem som ønsker å forsvare dagens maktforhold i samfunnet – eller som ikke har evne eller vilje til å forandre disse forholdene.

I stedet for globalisering, eller i det minste for å komme unna dette uklare og upresise begrepet, kan vi kanskje heller snakke om kapitalkreftenes internasjonale offensiv. Det er i alle fall denne siden ved utviklingen som opptar meg, og som derfor gjør meg negativt innstilt til den pågående globaliseringen av økonomien – fordi den utgjør en trussel mot arbeiderbevegelsens verdier, en trussel mot demokrati og velferd, slik den velkjente boken Globaliseringsfellen så riktig sier det i sin tittel. Med bakgrunn både i arbeiderbevegelsens historie og i det vi i dag kan iaktta av økende sosiale og økonomiske forskjeller på alle nivåer i verdenssamfunnet, burde det ikke komme som noe sjokk på oss at kapitalen og de frie markedskreftene har andre interesser for samfunnsutviklingen enn vi har.

Økonomisk frislepp

Det som først og fremst bekymrer meg, og – så vidt jeg har forstått – en økende andel av verdens befolkning, ved den pågående økonomiske globaliseringen, er de politiske beslutninger som har åpnet for stadig friere flyt av kapital, deregulering og liberalisering av økonomien og overføring av makt fra demokratisk valgte organer til markedets blinde lovmessighet. Denne utviklingen har gjennom de siste par tiårene gitt kapitalinteressene såvel på nasjonalt som på internasjonalt nivå en enorm maktposisjon. De to hovedpilarene i denne offensiven fra kapitalkreftenes side utgjøres av finanskapitalen og de

multinasjonale selskapene – og med den rike verdens regjeringer som velvillige døråpnere.

Et av de vesentlige kjennetegn ved den globaliserte økonomien er altså den massive styrkingen av finanskapitalen på bekostning av industri- og handelskapitalen. Dette har lagt grunnlaget for den omfattende kasinoøkonomien som spiller en så dominerende rolle i dagens verdensøkonomi. Finanstransaksjonene har særlig eksplodert de siste 10–15 årene. Omsetningen er mer enn tidoblet siden 1985. Daglig omsettes det for verdier tilsvarende mer enn to ganger de totale valutareserver i verden, eller ti ganger det norske brutto nasjonalprodukt. Bare 2–3 prosent av transaksjonene går med til å kjøpe og selge varer og tjenester – altså det vi realøkonomisk har bruk for.

Uforutsigbart

Denne turbokapitalismen eller kasinoøkonomien opptrer mer og mer som om den er frikoplet fra realøkonomien – samtidig som den virker sterkt og destruktivt tilbake på realøkonomien. Det har skjerpet konkurransen voldsomt på alle nivåer i økonomien. Kortsiktigheten, altså jaget etter størst mulig avkastning på kortest mulig tid, er dermed i ferd med fullstendig å fortrenge langsiktigheten innen det private næringsliv. Resultatet er økende uforutsigbarhet og sårbarhet såvel i den enkelte bedrift som i verdensøkonomien.

Spekulasjonsøkonomien bidrar til både å skape og utdype omfattende kriser i økonomien, noe vi i aller høyeste grad har fått illustrert gjennom den finans- og valutakrisen som har feid over verden det siste året.

Et annet sentralt trekk i den globale økonomien er altså de multinasjonale selskapenes ekspansjon og økende dominans. Det foregår for tiden en voldsom konsentrasjon av makt og ressurser i hendene på disse selskapene. Jevnlig får vi meldinger om nye fusjoner som overgår alle tidligere i størrelse og verdier (eksempel Daimler Benz og Chrystler, BP og Amoco, Exxon og Mobil). I løpet av fjoråret var for første gang i historien et flertall av de 100 største økonomiske enhetene i verden selskaper og ikke stater. Verdens 20 største selskaper har en årlig omsetning som er større enn de 80 fattigste landene i verden til sammen – og den blir produsert av en samlet arbeidsstokk på bare 4,5 millioner ansatte.

Geografisk ekspansjon og fusjoner er to av måtene disse gigantiske selskapene vokser på. En tredje måte er at de gjennom privatisering og bruk av anbud tar over en voksende andel av offentlig virksomhet. Et lite knippe av selskaper har i dag spesialisert seg på dette feltet. De opererer i alle verdenshjørner og over hele spekteret av offentlige tjenester. Tendensen i det lange løp er at offentlige monopoler erstattes av private monopoler – og med langt større makt og innflytelse verden over. For oss og vår debatt er det viktig å merke seg hvor effektivt anbudssystemet er for utviklingen av private monopoler der det tidligere var offentlige. Utviklingen av busstrafikken i vårt naboland Sverige utgjør et illustrerende eksempel på dette.

Naturlov eller interessekamp?

Et massivt propagandaapparat er satt inn for å overbevise oss om at dette er en nødvendig og uavvendelig utvikling. Det finnes ingen alternativer! Sammenbruddet av kommandoøkonomiene i Øst-Europa ble brukt til ikke bare å avskrive ethvert alternativ til markedsliberalismen, men også til å erklære alle ideologier døde og historien slutt. Noen gikk på dette og så ikke at påstanden om ideologienes død nettopp var en viktig del av seierherrenes ideologiske offensiv, der kapitalkreftenes internasjonale frammarsj nærmest framstilles som en naturlov.

Under globaliseringens ideologiske røykteppe foregår det imidlertid en omfattende interessekamp, en intens kamp om makt og om hvem som skal kontrollere ressursene i verden. Visse krefter i samfunnet presser denne utviklingen fram fordi de økonomisk og politisk er tjent med det. Denne nye fasen i kapitalismens utvikling har hittil bidratt til en massiv omfordeling fra fattige til rike verden over. Massearbeidsløshet og nyfattigdom har vist seg å være en fast bestanddel av denne «nye verdensorden». «Ti millioner mennesker har mistet jobben siste året som følge av den finansielle krisen i Asia. Aldri har det vært flere arbeidsledige i verden», meldte Dagens Næringsliv den 24. september i fjor.

Den oppjagede konkurransen og de voldsomme avkastningskravene som denne økonomiske utviklingen har ført med seg, fører til et umenneskelig press på store grupper av arbeidstakere. Arbeidsgivernes hovedstrategi i denne kampen kan samles under begrepet fleksibilisering. Det vil si svekking av det lov og avtaleverk som beskytter arbeidstakerne i arbeidslivet – slik som sykelønnsordning, arbeidsmiljølov, arbeidstidsordninger og jobbsikkerhet. Gjennom «out-sourcing», konkurranseutsetting, oppsplitting og kontraktørvirksomhet søker arbeidsgiverne å unndra seg arbeidsgiveransvar og svekke fagorganisasjonene. Å jobbe på individuell kontrakt for markedslønn er tydeligvis idealet.

Konkurransespiral

Finanskapitalens voldsomme krav om avkastning, samt kapitalens frie bevegelse over landegrensene, fører videre til at regjeringer spilles ut mot hverandre i en stadig skarpere konkurranse for å tekkes kapitalen og tiltrekke seg investeringsmidler. På internasjonalt plan utvikler det seg derfor en skattekonkurranse mellom landene. Slik norske kommuner i lang tid har konkurrert om arbeidsplasser ved å «legge forholdene til rette» i form av å tilby gratis infrastruktur, billige næringsarealer og investeringstilskudd, må nå landene underby hverandre for å lokke kravstore investorer til seg.

Dermed tvinges statene inn i en nedadgående konkurransespiral der skattenivå, offentlige utgifter og sosiale kostnader er innsatsfaktorene – med andre ord en omfordeling nedenfra og oppover og en undergraving av velferdsstaten, der den slags finnes. Kapitalens strategi overfor offentlig sektor har med andre ord to hovedelementer, på den ene siden et generelt press for å redusere de offentlige budsjettene, på den andre siden en overføring av offentlig virksomhet til private gjennom privatisering og konkurranseutsetting.

Dagens økonomiske globaliseringsprosess er altså en interessekamp – en økonomisk og politisk kamp om markeder, om hvem som skal kontrollere ressursene i samfunnet og om hvordan verdiskapingen skal fordeles.

Globalisering er ikke noe som bare skjer. Fra finanskapitalens og de multinasjonale selskapenes side er globalisering en bevisst og velutviklet strategi som de forfølger i den hensikt å øke sine markedsandeler og avkastningen av investert kapital. For å oppnå det, må de nødvendigvis svekke fagbevegelsen på veien.

Norges situasjon

Norsk økonomi er sterkt integrert i denne nye økonomiske verdensorden. Likevel har vi stått i en gunstigere stilling enn mange andre land – på grunn av omfattende oljeinntekter som har dempet virkningene av kapitalens offensiv. De fleste av våre nærmeste naboland opplever dette presset mye sterkere enn oss – og i økende grad. Høstens turbulens i rente- og valutapolitikken har imidlertid vist hvor lett man blir gjort til hjelpeløst offer for finanskapitalens aktører i dagens åpne verdensøkonomi. På den andre siden har oljerikdommene og oppbyggingen av oljefondet også bidratt til at viktige private og offentlige interesser i vårt land har blitt aktører i den internasjonale kasinoøkonomien – med de økonomiske og politiske konsekvenser det har. Illustrerende er Statoils rolle, i sin tid etablert som et redskap for statlig oljepolitikk, nå en internasjonal aktør der andre lands ønske om tilsvarende nasjonal

kontroll utgjør et problem. Norge har med andre ord mistet sin uskyld.

Markedsliberalismens internasjonale offensiv vi møter også her hjemme – enten det nå er i privat, statlig eller kommunal sektor. Privatisering, «out-sourcing», det massive kravet om uthuling av normalarbeidsdagen, det økende fysiske og psykiske presset mange arbeidstakere opplever på arbeidsplassene, bruken av anbud og kontraktører – alt dette er en del av den såkalte globaliseringspakken, med andre ord et resultat av at kapitalkreftene har styrket sin maktposisjon i samfunnet.

Internasjonal solidaritet

Mange hevder, og med en viss rett, at en liberalisert verdensøkonomi ikke er noe nytt i vår historie. Ved slutten av forrige og begynnelsen av dette århundre utgjorde utenrikshandelen om lag like stor andel av brutto nasjonalprodukt i industrilandene som i dag, og kapitalen beveget seg relativt fritt over grensene. Likevel er det verdt å minne om et par helt grunnleggende forskjeller i forhold til den gang.

For det første var selvfølgelig økonomiens totalvolum langt mindre den gangen. For det andre har finanskapitalen i dag fått en helt annen og dominerende rolle i verdensøkonomien. For det tredje, og ikke minst viktig, har vi i mellomtiden bygd opp en velferdsstat og flere demokratiske institusjoner, som nå settes under press. Vi har altså langt mere å tape enn for hundre år siden. Det er kort sagt arbeiderbevegelsens samfunnsmessige byggverk i dette århundret som nå er satt under angrep fra offensive kapitalkrefter, og hva de ønsker å gjøre med dette byggverk, bør vi ikke ha noen illusjoner om. Fag- og arbeiderbevegelsens kamp gjennom dette hundreåret dreide seg jo nettopp om å tøyle den frikapitalismen som hersket ved slutten av forrige århundre. Da må vi ikke tro at vi igjen kan slippe løs de samme kreftene – ustraffet.

Vi tror ikke på disse profetiene og spådommene om at det er en uavvendelig, naturnødvendig utvikling som foregår. Vi vet at det står sterke interesser bak, at det er visse krefter i samfunnet som presser dette fram fordi de økonomisk og politisk er tjent med at det skjer. Derfor vet vi også at det er mulig å reise motstand mot turbokapitalismens herjinger. Det finnes alternativer! Det er mulig å organisere dem som rammes av dette markedsmessige frisleppet. Det er mulig å styrke fagbevegelsens motstand, å bygge brede allianser, å utvikle alternativer til dette som noen så treffende har kalt «de rikes revolusjon»/ elitens opprør.

Motstand

Skal vi reise og styrke denne motstanden, må vi imidlertid skaffe oss økt innsikt i og kunnskap om globaliseringens drivkrefter og virkninger. Det krever at vi nå setter i gang debatten for fullt. I så måte er valget av tema på årets Sørmarka-dager svært prisverdig. Vi må analysere utviklingstrekkene og ta utviklingen av forskjellssamfunnet på alvor. Vi må starte diskusjonen om hvordan vi skal møte markedskreftenes offensiv, hvordan vi skal tøyle dem, hvilke allianser vi må bygge, hvilken mobilisering av folkelige krefter som må til, osv. De faglig-politiske programmer og de strategier vi utvikler for å møte framtiden, må i økende grad baseres på og ta høyde for de dramatiske utviklingstrekk vi ser innen denne nye økonomiske verdensorden.

I denne sammenhengen må vi imidlertid avlive – eller i det minste svekke – den myte at globaliseringen av økonomien helt har umuliggjort statlig styring og kontroll av økonomiene i de enkelte land. Utviklingen har uten tvil begrenset handlefriheten på nasjonalt grunnlag, men det er en farlig myte at effektiv nasjonalstatlig styring er blitt en illusjon i «globaliseringens tidsalder». Sterke økonomiske og politiske interesser prøver selvfølgelig å få oss til å tro at det er slik. Andre har kapitulert overfor disse kreftene og henfalt til en ren tilpasningspolitikk. Økt innsikt i og kunnskap om globaliseringens vesen er viktig for å kunne tilbakevise disse ideologiene og holdningene. Privatisering, deregulering, liberalisering og angrep på faglige rettigheter kan – og må – fortsatt konfronteres på nasjonalt nivå.

For å møte dette trenger vi sterke og aksjonsvillige organisasjoner på nasjonalt nivå, men samtidig må den internasjonale koordineringen og samordningen styrkes. Av avgjørende betydning blir det også at vi utbygger og styrker samarbeidet og alliansene mellom fagorganisasjonene innen privat og offentlig sektor. De innen privat sektor som allerede arbeider i de multinasjonale selskapene har en nøkkelrolle i denne sammenhengen.
Spesielt for oss i offentlig sektor gjelder det også å bygge allianser med brukerne av de offentlige tjenestene. Vi må ikke la oss splitte i denne situasjonen. Mer enn noen gang er brede allianser nødvendig for å møte de massive kreftene som i dag angriper og undergraver våre posisjoner verden over.

Sosial kamp

Analysen av globaliseringsprosessen er avgjørende for hvilke motstrategier som kan utvikles. Enhver strategi på dette feltet må baseres på at det er kapitalkreftene som skal tøyles. Dette er et spørsmål om makt – økonomisk og politisk makt. Kampen må forankres i de sosiale grupper som rammes av den globale kapitalens offensiv.

Alle utredninger og forslag om alternative samfunnsmodeller må ha dette i seg. Er ikke forslagene og strategiene forankret i de samfunnsmessige mot-setninger som det rådende økonomiske systemet produserer, blir det fort illusjonspolitikk og ren idealisme.

Vi må ikke glemme at det som har legitimert den kapitalistiske økonomien i våre samfunn i de stabile etterkrigstiårene, er at den vekst og produksjonsøkning dette systemet førte med seg, i stor grad ble fordelt til beste for samfunnet og alle samfunnsborgerne. Dette skjedde fordi fag- og arbeiderbevegelsen gjennom sin kamp klarte å humanisere kapitalismen. Dersom vi nå skal oppleve, og det er allerede tilfellet i mange deler av verden, at økonomisk vekst, høyere produktivitet og større effektivitet ikke fører til forbedring av livssituasjonen for folk flest, så blir selvfølgelig konklusjonen at det ikke er noen grunn til å støtte en slik utvikling – systemet mister med andre ord sin legitimitet. Da kan veien være kort til det sosiale opprør, slik vi nå ser tendenser til i flere land i de kriserammede tiger-økonomiene i Sørøst-Asia, og som vi så gjennom den tre uker lange og massive streikebevegelsen i Frankrike høsten 1995, da Juppé-regjeringens dramatiske innstrammingspakke ble slått tilbake av de franske arbeiderne.

Det er altså en sosial og ikke en nasjonal – eller for den saks skyld, regional – kamp vi står overfor. Nasjonal isolasjon er selvfølgelig ikke svaret på kapitalens globale offensiv, selv om nasjonalstaten fortsatt må stå sentralt som styringsinstrument i økonomien. Det er kapitalkreftene som skal tøyles – ikke grensene som skal stenges. På sikt ser ikke jeg annen løsning på disse problemene enn at systemtvangen i den kapitalistiske økonomien må oppheves. Det betyr at også det økonomiske liv må underlegges demokratisk styring og kontroll – og det kan kun realiseres gjennom sosial kamp.

Jan Davidsen
er leder for Norsk Kommuneforbund.
Artikkelen er en redigert versjon av et innlegg han holdt på Sørmarka-dagene 5.–6. januar i år.

C-blad

Returadresse:
Kalfarvei 71
5018 Bergen

Fagforeningens styre og utvalg:

Elektroarbeidernes Fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane Styret:

Leder: Ove G. Toska, Sønnico, Bergen

Nestleder: Kjell Sverre Aasheim, Aker Elekttro, Stord

Sekretær: Arne Nesheim, ABB installasjon, Bergen

Kasserer: Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen

Styremedlem: Atle Teigland, Aker Elektro Offshore Bergen

Styremedlem: Lars Melkevik, Aker Elektro, Stord

Styremedlem: Bjarte Amundsen, ABB OS, Bergen

Styremedlem: Svenn Arne Rygg, Holen Elektro, Sogndal

Styremedlem: Dag Bergsvåg, Børtveit Elektro Stord

2. Vara: Karsten Eriksen,ABB Installasjon, Austevoll

3. Vara: Terje Walle, Magnus Thunstvedt A/S Bergen

Distriktssekretær: Arne Runnane

Dsitriktssekretær: Jan Henrik Larsen

ARBEIDSUTVALGET

Ove G. Toska
Kjell Sverre Aasheim, Aker Elektro, Stord
Arne Nesheim, ABB Installasjon, Bergen
Åge Blummenfelt, Sønnico A/S
Arne Runnane, Jan Henrik Larsen

ADMINISTRASJONEN BERGEN

Kalfarvei 71, 5018 Bergen
Telefon: 55 31 23 70 -
55 32 44 65
Telefax: 55 31 24 35

Kontorfullmektig: Le Hang Nguyen

Sekretær: Liv Berge

Dsitriktssekretær: Jan Henrik Larsen

ADMINISTRASJONEN STORD

Osen 4
Postboks 495 - 5401 STORD
Telefon: 53 41 41 55
Telefax: 53 41 44 17

Kontorfullmektig: Vigdis Røyrvik

Distriktssekretær: Arne Runnane

STUDIE OG FAGUTDANNINGSUTVALGET

Leder Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Dag Bergsvåg, Børtveit El. Stord
Medlem Tom Reinshol, Aker Elektro Inst. Stord
Medlem Inge Øpstad, Aker Elektro, Stord
Medlem Ingunn Aksland, Aker Elektro, Stord
Medlem Terje Walle, M. Thunestvedt A/S, Bergen
Medlem Erik Teige, Telenor Installasjon, Florø

SKIPS OG OLJEUTVALGET

Leder Trond Løvstakken, Aker Elektro Offshore, Bergen
Medlem Atle Kaldestad, Aker Elektro Inst. Stord
Medlem Kjell Sverre Aasheim, Aker Elektro, Stord

EL&IT FORBUNDET

Medlem Lars Melkevik, Aker Elektro, Stord
Medlem Rune Grimstad, Harvest Elektro, Florø
Medlem Svein Østensen, Svein Hatvik A/S, Bergen
Medlem Trond Karlsen, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Bjarte Amundsen, ABB OS, Bergen
Medlem Kjetil Pedersen, ABB Inst., Austevoll

HELSE MILJØ SIKKERHET (HMS) UTVALGET

Leder Inge Øpstad, Aker Elektro, Stord
Sekretær Ørjan Daae, ABB OS, Bergen
Medlem John Robert Grønås, Aker Elektro Inst., Sagvåg
Medlem Per Chr. Thunes, Siemens A/S, Bergen
Medlem Robert Landa, Elecon A/S, Stord
Medlem Hans Erik Vikøren, ABB Inst. Høyanger
Medlem Ernst M. Endresen, Aker Elektro, Stord

MEDIAUTVALGET

Leder Erik Grytdal, ABB Inst. A/S, Bergen
Medlem Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Jan Henrik Larsen, Elektroarbeidernes Fagforening
Medlem Ole Peder Grip, Aker Elektro, Stord
Medlem Egil Gulholm, ABB Inst., Førde
Medlem Kenneth Rutledal, Aker Elektro Offshore, Bergen

TARIFFUTVALGET

Leder Ove Toska
Medlem Gunnar Røssland, Siemens A/S, Bergen
Medlem Jan Henrik Larsen, Elektroarbeidernes Fagforening
Medlem Tone Rimmereide, Aker Elektro, Stord
Medlem Tom Reinshol, Aker Elektro Inst. Sagvåg
Medlem Kenneth Rutledal, Aker Elektro, Bergen
Medlem Arild Osland, Telenor Installasjon, Florø

BUDSJETTKOMITE

Leder Ove Toska
Kasserer Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem Geir Raudstein Aasheim, Aker Elektro, Stord
Medlem Trond Løvstakken, Aker Elektro Offshore, Bergen
Medlem Eirik Hønsi, Pettersen & Gjellevik, Bergen
Medlem Vidar Harkestad, Luneng El, Bergen

VALGKOMITE

Medlem Jon Kristian Viken, ABB Inst. A/S Bergen
Medlem Svein Østensen, Svein Hatvik A/S, Bergen
Medlem Eirik Hønsi, Petterson & Gjellesvik, Bergen
Medlem Tom Reinshol, Aker Elektro Inst, Sagvåg

Styrets repr. Atle Teigland, Aker Elektro Offshore, Bergen

REVISORER

Revisor: Svein Østensen, Svein Hatvik A/S, Bergen
Vara: Helge Lægreid, ABB Inst.A/S Bergen

Revisor: Svein Thorgersen, Siemens A/S, Bergen
Vara: Kjell-Ove Ege, Sønnico A/S, Bergen

ELEKTROARBEIDERNES FAGFORENING HAR TIL OPPGAVE Å ORGANISERE ANSATTE I ELEKTROBRANSJEN I PRIVAT SEKTOR I BERGEN, HORDALAND OG SOGN OG FJORDANE. ELEKTROARBEIDERNES FAGFORENING HAR CA 2100 MEDLEMMER OG ER TILSLUTTET LO - FORBUNDET EL & IT Forbundet.